

บทที่ 1

คำกิจก์

คำกิจก์ หมายถึงการนำมัจจัยเข้าไปประกอบกับชาตุ ทำให้ชาตุนั้น กลดลายเป็นศพที่อนาคต และกิจก์

คำกิจก์ที่เป็นนามศพท์ หมายถึงการนำมัจจัยกิจก์ที่เป็นมัจจัยนามไปประกอบห้ายชาตุ ทำให้ชาตุนั้น กลดลายเป็นศพที่นานนาน หรือคุณนาม เช่น คุณ(การไป) ฐาน(การยืน) นายก(ผู้นำไป) สาวก(ผู้ปั้ง) ทำกิจก์ในลักษณะนี้เรียกว่า นามกิจก์

คำกิจก์ที่เป็นกิจก์ หมายถึงการนำมัจจัยกิจก์ที่เป็นกิจก์ไปประกอบห้ายชาตุ ทำให้ชาตุนั้นกลดลาย เป็นศพท์กิจก์ เรียกว่า กิจก์กิจก์ เช่น ชาต(เกิดแล้ว) กท(ไปแล้ว) เป็นทัน

อนึ่ง คำว่ากิจก์นี้ มีรากศพท์มาจาก กิรุ ชาตุ แปลว่า กระชาติ, เรียร้าย มิวิเคราะห์ว่า กิทปจุจเยน- กิรค็ต กิโตก (ศพท์ไทย) ย่อมกระชาติค่ายมัจจัยกิจก์ เท่านั้น (ศพท์นั้น) หรือว่ากิจก์

เพราะฉะนั้นคำว่ากิจก์ จึงแบ่งเป็น 2 ชนิดคือ

1. นามกิจก์ คือ กิจก์ที่เป็นคำนำนานนานและคุณนาม

2. กิจก์กิจก์ คือ กิจก์ที่เป็นคำกิจก์

1. นามกิจก์

คำว่านามกิจก์ หมายถึงคำนำนานนานหรือคำคุณนามที่สร้างมาจากชาตุคำว่ามัจจัยกิจก์ ในไก้มายถึงคำ นำนานนานและคำคุณนามโดยกำเนิด คำนำนานและคำคุณนามโดยกำเนิด เช่น นร(คนผู้ชาย) นารี(หญิง) รุกุ(คนใน) สกุ(นก) กาท(ค่า) นีล(เชียว) สุวนคำนำนานและคำคุณนามที่สร้างมาจากชาตุเป็นคำนำนามกิจก์ เช่น การ(การทำ, ผู้ทำ) มาร(ความตาย, ผู้ทำให้ตาย) ဓนธ(การให้รับ) กต(การไป) เป็นทัน คำนำนามกิจก์เหล่านี้จัดเป็น สาขะและสาขะนั้น ๆ รู้สึกว่าสาขะโดยย่อ

สาขะ

คำว่าสาขะ แปลว่า ศพที่สร้างมาจากรูปวิเคราะห์ หมายความว่า รูปคำสร้างมาจากการทั้ง วิเคราะห์

คำว่าวิเคราะห์ หมายความว่า การแยกหรือการจำศพออกจากในส่วนทั่วไป ซึ่งคำศพที่เป็นสาขะ เช่น ศพท์ว่า สิกุช(บุตรกษชา) ย่อมสร้างมาจากรูปวิเคราะห์ว่า สิกุช-ศิ เพราะฉะนั้นคำว่า สิกุช จึง เป็นคำสาขะ และ สิกุชศิ-ศิ เมื่อรู้วิเคราะห์ เมื่อเรียงให้เก็บทั้งรูปวิเคราะห์และสาขะไว้ กว่า สิกุชศิ-ศิ สิกุชโก (บุตรกิ) ย่อมศิกษา เท่านั้น (ผู้นั้น) หรือว่า สิกุชโก(บุตรกษชา) รูปวิเคราะห์จึงเป็นเครื่อง ของสาขะได้

ສາຂະະແມ່ນເປັນ 7 ອຍໍາງຄືອ

1.ກັກຖ່າສາຂະະ	2.ກົມສາຂະະ
3.ກວາສາຂະະ	4.ກຣະສາຂະະ
5.ສັນປາທານສາຂະະ	6.ອປາທານສາຂະະ
7.ອີເມວສາຂະະ	

ໃນສາຂະທັງ 7 ເຫັນນີ້ ຍັງມີຢູ່ວິເຄຣະໜປະຈໍາ 3 ຮູ່ປຶກ ກັກຖຽນ ກົມມຽນ ແລະ ກາວມຽນ
ຈະຂອກຂາວແກລະສາຂະໂໂຄຍສັງເໜີ

1. ກັກຖ່າສາຂະະ ໝາຍດີງຢູ່ທຳກວິບາ ຢູ້ໄກເປັນຢູ່ທ່າ ເປັນຊື່ຂອງຫຼັ້ນ ກວິມາໃນຫຼູບວິເຄຣະໜໍ ເປັນ
ກັກຖ່າຈຸກເສມອ ດ້ວຍເປັນກັກຖຽນ ກັກຖ່າສາຂະະ ແພລວ່າ ຢູ້.....ເຊັ່ນ ປາປີ ກໂຣຕີ-ຕີ
ປາປາກາຣີ (ຫນິກ) ຂ່ອມທ່າ ຂຶ່ງນາປ ແທຸນ້ນ (ຫນັ້ນ) ຂ້ອວາ ປາປາກາຣີ (ຢູ່ທ່ານາປ) ຩີອຟລວ່າ ຢູ້.....
ໂຄຍປັກີ ເຊັ່ນ ພູມໆ ຈະກີ ສີເລາຕີ ພູມໆຈາກີ (ຫນິກ) ຂ່ອມປະພາດີ ຂຶ່ງຮຽນ ໂຄຍປັກີ ແທຸນ້ນ (ຫນັ້ນ)
ຂ້ອວ່າຢູ່ປະພາດີທີ່ຂຽນໂຄຍປັກີ ເປັນກັນ

2. ກົມກາງກົມ ໝາຍດີງສິ່ງທີ່ດູກທ່າ ສິ່ງໃກດູກເຫຼາທ່າ ເປັນຊື່ຂອງສິ່ງນັ້ນ ດ້ວຍເປັນກັກຖຽນ ກົມສາຂະະ
ແພລວ່າ" ເປັນທີ.....ເຊັ່ນ ປີໄຍ ເປັນທີຮັກ ຖັນຫຼູບວິເຄຣະໜໍໄກວ່າ ປີເຍຕີ ທູນຕີ_ ປີໄຍ (ນິກາ)
ຍ່ອມຮັກ ຂຶ່ງນຸກຮຽນ ແທຸນ້ນ ນຸກຮຽນ ຂ້ອວ່າປີໄຍ ເປັນທີຮັກ(ຂອງນິກາ) ດ້ວຍເປັນກົມມຽນ ກົມສາຂະະ ແພລວ່າ
"ອັນເຫຼາ....." ເຊັ່ນ ກິຈູ້ຈີ (ອັນເຫຼາທີ່ທ່າ) ມີຢູ່ວິເຄຣະໜໍວ່າ ກາທພູພູຕີ ກິຈູ້ຈີ (ກຣມນິກ)
ອັນເຫຼາ ທິ່ທ່າ ແທຸນ້ນ (ກຣມນັ້ນ) ຂ້ອວ່າກິຈູ້ຈີ (ອັນເຫຼາ) ທິ່ທ່າ

3. ກວາສາຂະະ ໝາຍດີງການແສກອາກາຮຄວາມນີ້ ຄວາມເປັນ ເຫັນນີ້ ໃນກ່າວົງດິງກັກກາ(ຢູ່ທ່າ)
ຫົວໜີມະ(ຢູ່ດູກທ່າ) ໄກຮູ່ວິເຄຣະໜໍໄກ້ 3 ອຍໍາງຄືອ ດ້ວຍວິເຄຣະໜໍເປັນນາມກີກົດ ແພລວ່າ ກາຮ.....
ຫົວ ຄວາມ.....ເຊັ່ນ ຄມນໍ ຄມນໍ ກາຮໄປ ຂ້ອວ່າ ຄມນໍ(ກາຮໄປ) ດ້ວຍວິເຄຣະໜໍເປັນກວິມາກີກົດ
ແພລວ່າ ອັນເຫຼາ.....ເຊັ່ນ ກນົດກູພູ-ຕີ ຄມນໍ (ອັນເຫຼາ) ພິ່ນໄປ ແທຸນ້ນ ຂ້ອວ່າ ກາຮໄປ ດ້ວຍວິເຄຣະໜໍ
ເປັນກວິມາອາຊຍາກ ມີຢູ່ວິເຄຣະໜໍວ່າ ຄຸນິຍເທ-ຕີ ຄມນໍ (ອັນເຫຼາ) ບ່ອນໄປ ແທຸນ້ນ ຂ້ອວ່າ ກາຮໄປ

4. ອົງສາຂະະ ໝາຍດີງສິ່ງທີ່ເປັນເກົ່ອງນີ້ ເກົ່ອງໃຊ້ ໄຊວິກຕີທີ່ 3 ໃນຫຼູບວິເຄຣະໜໍ ດ້ວຍເປັນກັກຖຽນ
ກຣມສາຂະະ ແພລວ່າ" ເປັນເກົ່ອງ....." ພົກ "ເປັນເທຸ....." ເຊັ່ນ ພຸນູຕີ ເກນາ-ຕີ ພຸນູນ
(ຫນິກ) ຍ່ອມຢູ່ກວ້າວິກຖຸນ້ນ ແທຸນ້ນ (ວິກຖຸນ້ນ) ຂ້ອວ່າ ພຸນູນ (ເປັນເກົ່ອງຢູ່ກວ້າວິກ) ດ້ວຍເປັນກົມມຽນ
ກຣມສາຂະະ ແພລວ່າ "ເປັນເກົ່ອງອັນເຫຼາ....." ພົກ "ເປັນເທຸອັນເຫຼາ....." ເຊັ່ນ
ປ່ອຮັບ ມີຢູ່ວິເຄຣະໜໍວ່າ ປ່ອຍເທ ເທນາ-ຕີ ປ່ອຮັ້ນ (ຫນ ອັນເຫຼາ) ຍ່ອມປະຫວາງ ກວ້າວິກຖຸນ້ນ ແທຸນ້ນ
(ວິກຖຸນ້ນ) ຂ້ອວ່າ ປ່ອຮັ້ນ(ເປັນເກົ່ອງອັນເຫຼາປະຫວາງ)

5. ສັນປາຫາສາຂະນະ ໂມຍາດີງຜູ້ຮັບ ຈະເປັນນຸກຄລ ສັກວ ນ້ອລຶ່ງຂອງກິໂຄ ໃຊ້ວິກັດທີ 4 ໃນຢູ່ປົວເກຣະທີ່
ແປລວ່າ ແກ່ ດ້ວຍເປັນກັກຖຽນ ສັນປາຫາສາຂະນະ ແປລວ່າ”ເປັນທີ....ເຊັ່ນ ສັນປາຫາ ໃນຢູ່ປົວເກຣະທີ່ວ່າ
ສັນປະເທດ ເອກສູ່ສາ-ກີ ສັນປາຫານໍ (ຫນ) ບໍ່ອ່ນນອນໃຫ້ ແກ່ວັກຖຸນັ້ນ ເທິງນັ້ນ (ວັກຖຸນັ້ນ) ຜ້ອວ່າ ສັນປາຫານໍ (ວັກຖຸ-
ເປັນທີ່ນອນໃຫ້ແໜ່ງຫນ) ດ້ວຍເປັນກັກຖຽນ ສັນປາຫາສາຂະນະ ກວຍາອາຊຍາກເປັນຢູ່ປົກມວຈາກ ແປລວ່າ”ເປັນທີ່ອັນ
ເຊາ.....ເຊັ່ນ ສັນປາຫາ ໃນຢູ່ປົວເກຣະທີ່ວ່າ ສັນປະເທດ ເອກສູ່ສາ-ກີ ສັນປາຫານໍ (ສັກກະຮະ) (ອັນເຊາ)
ບໍ່ອ່ນນອນໃຫ້ ແກ່ວັກຖຸນັ້ນ ເທິງນັ້ນ ວັກຖຸນັ້ນ ຜ້ອວ່າສັນປາຫານໍ (ເປັນທີ່ອັນເຊານອນໃຫ້)

6. อปป้าหานสาขะ หมายถึงสิ่งที่ประจากไปอันเป็นแคนออกแคนจาก เช่น จากบ้าน จากเมือง ใช้ วิธีคิดที่ 5 ในรูปวิเคราะห์ แปลว่า จาก, แท้ สาขะนี้ เป็นก็คุณปอย่าง เกี่ยว แปลว่า " เป็นแคน..... เช่น ปักสูตร ในรูปวิเคราะห์ ปัก สรี เอกสูตร- กิ ปักสูตร (เทวากโย) รัศมี บ่อนชั่นออกจากภายใน แห่ง เทวานั้น เทคนั้น (ภายในแห่ง เทวานั้น) ซึ่งว่า ปักสูตร (เป็นแคนชั่นออกแห่ง รัศมี)

7. ອົກສອນສາຂະນະ หมายถึงສດຖານທີ່ເປັນທີ່ອຸ່ນ ທ່ານສັບ ໃຮວງຫຼັກທີ່ 7 ໃນຽຸປະເງົາຮະໜ ແປລວ່າ ໃນ ດ້ວຍເປັນ
ກັກຖຽງ ອົກສອນສາຂະນະ ດິນຢາອາຊຍາກໃນຽຸປະເງົາຮະໜທີ່ເປັນກັກຖຽງຈຳກັກຖຽງ ແປລວ່າ "ເປັນທີ່.....ເຊັ່ນ
ໃນຽຸປະເງົາຮະໜທີ່ວ່າ ອາສທິ ເອກຸດາກີ ອາສນໍ (ຊນ) ບໍ່ມີນັ້ນ ໃນທີ່ນັ້ນ ເທິງນັ້ນ ສື່ວ່າອາສນໍ (ເປັນທີ່ນັ້ນແທ່ງ-
ຊນ) ດ້ວຍເປັນກັນມຽງ ອົກສອນສາຂະນະ ດິນຢາອາຊຍາກໃນຽຸປະເງົາຮະໜທີ່ເປັນກັນມຽງຈຳກັນມຽງ ແປລວ່າ "ເປັນທີ່ອັນເຊາ....
ເຊັ່ນ ອາສນ ໃນຽຸປະເງົາຮະໜທີ່ວ່າ ອາສີບເກ ເອກຸດາກີ ອາສນໍ (ທີ່) (ອັນເຊາ) ບໍ່ມີນັ້ນໃນທີ່ນັ້ນ ເທິງນັ້ນ ທີ່ນັ້ນ
ສື່ວ່າເປັນທີ່ອັນເຊາຍ່ອນນັ້ນ.

រូបិទ្ទារាយនៃសាខាបេជ្ជកម្ម

บุกเบิกราชอาณาจักรพม่า หมายถึงรูปที่แยกออกตั้งวิเคราะห์ ซึ่ง เป็นกันเห庾ให้ครุปสาชนะ สาชนะจะ สาเร็จปามาได้ ท้องอาศัยรูปวิเคราะห์

ເພរະជະນັ້ນ ຮູປີເກຣະທຶນແມ່ນ 3 ຮູປີຄື

1. **កំពុង** ឱ្យមានតិចរូបរាងខ្លួនដើម្បីស្វែងរកទិន្នន័យឯកសារ
  2. **កំណុង** ឱ្យមានតិចរូបរាងខ្លួនដើម្បីស្វែងរកទិន្នន័យឯកសារ
  3. **ភាពរូប** ឱ្យមានតិចរូបរាងខ្លួនដើម្បីស្វែងរកទិន្នន័យឯកសារ

ปัจจัยนามกิจกรรม

ปัจจัยนามกิจกรรม 14 ทิว แบ่งเป็น 3 พากคือ

1. กิจกรรมที่ทำหน้าที่เป็นกัตทูป มี 5 ถ้า ก็ ภัย ณ ญา ท ร
  2. กิจกรรมที่ทำหน้าที่เป็นกัมมูปและภาวนูป มี 2 ถ้า ก็ ช ญ
  3. กิจกรรมที่ทำหน้าที่แก้ทึ้ง 3 รูป มี 7 ถ้า ก็ ဓ อ ဓ เกร ဂ ຖ ญ

ຄອໄປນີຈະຫອກລ່າວມືຈົບແກ່ລົກກວດສັງເໜີ

ໃຕມີມືຈົບ

ມືຈົບກົວນີ້ເນື່ອນໍາໄປປະກອນກົນຫາຖຸ ກົອງລົງທຶນເສຍ ໃນປ່ຽນງຽມໃຫ້ເຫັນ ຫາຖຸທີ່ໃຫ້ລົງມືຈົບກົວນີ້ ກົອງ
ນິນຂອ່ນນໍາຫນ້າເສນອ ອາຈະເປັນຫານານານ ຖຸ່ນານ ສຽງພານ ອຸປະຮັກ ທີ່ອ ນິນາຖ ກີ່ກີ່ ມືຈົບກົວນີ້
ແປວ່າ "ຜູ້" ເນື່ອນໍາໄປປະກອນກົນຫາຖຸ ມີອ່ານາຈັກນີ້

1. ຫາຖຸກົວເຄີຍວ ຄົນຫາຖຸໄວ ເຊັ່ນ

ອກ(ຢືນ) + ຜູ້ + (ເປັນ) + ກຸ່ວີ = ອົກງູ້(ຜູ້ເປັນຢືນ) ໄກໃນງຽມວິເກຣະໜ່າວ ອກ ກວົງທີ່ ອົກງູ້(ຜູ້ໄກ) ບໍ່ມີເປັນເອງ
ເຫັນນີ້ (ຜູ້ນີ້) ຂໍວ່າຜູ້ເປັນເອງ

ສົ່ງ(ເອງ) + ຜູ້(ເປັນ) + ກຸ່ວີ = ສົ່ງງູ້(ຜູ້ເປັນເອງ)

ນາມ(ນາມ) + ອີ(ຫນະ) = ນາມອີ(ຜູ້ຫນະຫົ່ງນາມ)

2. ຫາຖຸສອງກົວ ລົບທີ່ສຸກຫາຖຸ ເຊັ່ນ

ອຸຮ(ອກ) + ຄມູ(ໄປ) + ກຸ່ວີ = ອຸຮຄູ(ຜູ້ໄປກົວຍອກຄືອ ຜູ້) ໄກໃນງຽມວິເກຣະໜ່າວ ອຸເຮນ ດຸຈຸນທີ່ ອຸຮໂກ(ສັກໄກ)
ຍົນໄປກົວຍອກ ເຫັນນີ້ (ສັກນີ້) ຂໍວ່າຜູ້ໄປກົວຍອກ

ວິທ(ອາກາສ) + ຄມູ(ໄປ) + ກຸ່ວີ = ວິທຄູ(ຜູ້ໄປໃນອາກາສ ຄືອ ນກ)

ຖຸຮ(ເຮົວ) + ຄມູ(ໄປ) + ກຸ່ວີ = ຖຸຮຄູ(ຜູ້ໄປກົວຍຄວາມເຮົວ ຄືອ ມ້າ)

ອນູ(ກາຍຫລັງ) + ຂນູ(ເກີກ) + ກຸ່ວີ = ອນູງ(ຜູ້ເກີກກາຍຫລັງ ຄືອນອັງ)

ຫຸວີ(ສອງ) + ຂນູ(ເກີກ) + ກຸ່ວີ = ຫຸວີງ(ຜູ້ເກີກສອງຄົງ ຄືອ ນກ ແລະ ພຣາහນໝໍ)

ສຳ(ຕີ) + ຂນູ(ຫຼຸກ) + ກຸ່ວີ = ສຸງ(ຜູ້ຫຼຸກຕີ ຄືອ ນອຍ)

ນີ້ຂ້ອຍກເວັນເແຫວ ວິທຸ(ຜູ້) ໃນລົບທີ່ສຸກຫາຖຸ ແກ້ວງ ຜູ້ ອາການ ເຊັ່ນ

ສຸພູ(ຫັ້ງປ່ວງ) + ວິທຸ(ຜູ້) + ກຸ່ວີ = ສຸພູວິທຸ (ຜູ້ຫັ້ງປ່ວງສິ່ງຫັ້ງປ່ວງ)

ໂລກ(ໂລກ) + ວິທຸ(ຜູ້) + ກຸ່ວີ = ໂລກວິທຸ(ຜູ້ຫັ້ງໂລກ)

ມີ ມືຈົບ

ມືຈົບກົວນີ້ເນື່ອນໍາໄປປະກອນກົນຫາຖຸແລ້ວ ລົບ ພ ເສຍ ແລ້ວໄວ້ແກ່ສະ່ວະ * ແລະມີອ່ານາຈທ່ານີ້ສະ່ວະ
ຫາຖຸເປົ່າຍືນແປອງ ເພຣະເປັນມືຈົບທີ່ເນື່ອງກົວ ພ ມືຈົບກົວນີ້ແປລວ່າ "ຜູ້.....ໂຄຍປັດ" *
ມັກຈະນິນຂອ່ນນໍາຫນ້າເສນອ ເນື່ອນໍາໄປປະກອນກົນຫາຖຸແລ້ວ ມີອ່ານາຈັກນີ້

1. ก็จะเป็นรัชสະ นิอ่านาพฤทธกัณฑ์จะไก

ก. อ เป็น ชา เชน บุตตู(บุญ) + กะ = ณ บุตตูการี(บุํหกชั่งบุญไกยົກີ) ໄດ້ໃນຢູ່ວິເກຣະຫຼວງ
ບຸນໍ້າ ດໄວຕີ ສີເລນາຕີ ປຸດທູກາຣີ(ບຸກຄອດໄຕ) ຂ່ອນກ່າວ ຂຶ່ງບຸນໍ້າໄກຍົກີ ແທຖນນ (ບຸກຄອນນ) ຊ້ອວ່າ
ບຸ້ກໍາຊັ້ນບຸນໍ້າໄກຍົກີ

ຂ.ພດທີ່ ອີ ເປັນ ຂອ ເຊ ເຊ ສຸມອີ(ຫອ) + ຜິກ(ກັກ) + ພື = ສຸມອີເພີ້(ບຸກັກໜີ້ທົກໂໄກຍົກີ)

ກ.ພດທີ່ ຖຸ ເປັນ ຖຸ ເຊ ອຸນໍ້(ຫວຽນ) + ປຸ(ຫອຍີ່) + ພື = ອຸນໍ້ບຸ(ບຸຂອນໃຫ້ງຫວຽນໄກຍົກີ)

ຂ.ພດທີ່ ຖຸ ເປັນ ໂອ ເຊ ກາກ(ການ) + ກຸກ(ກິນ) + ພື = ກາກຸກໄກກີ(ບຸ້ກໍາໄກກີຂຶ້ນການໄກຍົກີ)
ຫ້າຍຫາຖີ່ເປັນ ຖຸ ພຳລົງເປັນ ດ

2. กັນຫາຖີ່ເປັນຫຼະ ທີ່ອີ ນີ້ກ້ວະສະກັກ ຫ້າມມີໄຫ້ພດທີ່ ກັງໄວ້ການເກີນ

ກ.ກັນຫາຖີ່ເປັນຫຼະ ເຊ ຊຸກເສີຕະ (ຊຸກເສີຕະ) + ກາກຸກ(ກຳຕ່າງ) + ພື = ສຸກເສີຕະກາສີ(ບຸກດ້າວຂຶ້ນກ່າຍເສີຕະ
ໄກຍົກີ)

ຂ.ກັນຫາຖີ່ເປັນຫຼະ ເຊ ວາຈາ(ວາຈາ) + ອຸນ(ການ) + ຮູກ(ຮັກຈາ) + ພື = ວາຈານູກວິ (ບຸການ-
ຮັກຈາຂຶ້ນວາຈາໄກຍົກີ)

3. ເປັນຢັນຢຳລົງຫາຖີ່ເປັນຢູ່ນົມື່ນ

ກຍ(ກຍ) + ທີສູ(ເຫັນ) > ທົກສູ + ພື = ກາຍຫຼຸສີ(ບຸເຫັນຂຶ້ນກົຍໄກຍົກີ)

ປານ(ສັກວ) + ອຸນ(ຫ່າ) > ທ່າກ + ພື = ປານຫ່າກີ(ບຸ້ຫ່າຍີ້ສັກວໄກຍົກີ)

ອຫຼຸມນ(ຂອງທີ່ເຂາໄນ໌ໃຫ້) + ທ່າ(ທີ່ເຂາ) + ພື = ອິຫຼຸມຫ່າຍີ(ບຸ້ຫ່າຍີຂຶ້ນສົ່ງຂອງທີ່ເຂາໄນ໌ໃຫ້ໄກຍົກີ)

ໝາຍ ມັຈຊີ

ມັຈຊີກັນນີ້ເນື່ອນດ້ານປະກອນກັນຫາຖີ່ແລ້ວ ຢຳລົງຢູ່ນົມື່ນ ອົກ ໃນຫາຖັ້ງປົງ ຍກເວັນ ຜ້າ ຂາຖຸ້ຍົກວ່າ
ຮູ້ ຢຳລົງເປັນ ອານານີກ ໃນິຍມືນຫ້ອັນດ້ານນີ້ ມັຈຊີກັນນີ້ຢຳລົງວ່າ “ບຸ.....” ນີ້ອ່ານາຈເຊັນເຖິງກັນ
ນີ້ ມັຈຊີ ທີ່ມັຈຊີທີ່ເນື່ອງກ່າຍ ແ ພຸ ມັຈຊີນີ້ອ່ານາຈເປັນຢັນຢຳລົງຫາຖີ່ກັນນີ້

1. ຫາຖີ່ເກີຍວິພດທີ່ໄກ

ນີ້ > ບ(ບ່ານ)+ຜຸ ຊອກມາຍກ(ບຸນໍ້າໄປ) ໄດ້ໃນຢູ່ວິເກຣະຫຼວງ ແກ້ກີ ນາຍໄກ(ບຸ້ໄກ) ຂ່ອນກ່າວໄປ
ເທຖນນ(ບຸນໍ້າ) ຊ້ອວ່າ ນາຍກ(ບຸ້ໄກໄປ)ພດທີ່ ອີ ທີ່ ນີ້ ເປັນ ຍ ທີ່ມະກັນຫາຖີ່ເປັນ ທ່າ

2. ទាតុមិ ចា បែនិក្សក ពារក ឬ ម៉ោចិយ

ប្រា(កិន) + ឃុំ > ទក = ប្រាយក(តុិន)

អារ(ីន) + ឃុំ > ទក = អារក(តុិន)

3. ភាគមាតុបែនិវិគេ និងពួកមិនរាយការណាមុក្តិក

ឃុំ(កិន) + ឃុំ > ទក = ឈុំក(តុិន)

ឈុំក(ស៊ីន) + ឃុំ > ទក = ឈុំកក(តុិស៊ីន)

ក្បុំ(កាំ) + ឃុំ > ទក = ក្បុំក(តុិកាំ)

4. ភាគមាតុមិនិគេ និងនិគេកម្រកម្ម នាមិនិកោតកម្មកម្ម និងនិកោតកម្មកម្ម

ម្បោ(នោ) + ឃុំ > ទក = ម្បោក(តុិនោ)

រ្បោ(រីនោ) + ឃុំ > ទក = រ្បោក(តុិរីនោ)

5. បែនិយនយោលមាតុបែនិយនយោល

ឃុំ(ខា) យោលបែន ខាគ + ឃុំ > ទក = ខាគក(តុិខា)

ឃុំ(ខា) យោលបែន ខោ + ឃុំ > ទក = ខោក(តុិខោ)

6. ផោកខា ទាតុខោយោលខា ខ្លួន ឃុំ ម៉ោចិយបែន ខាយក យោល ខា ទាតុមិនិខា

ខាង(ខ្លួន) យោលបែន ខា + ឃុំ > ទក = ខាយកក(តុិខ្លួន)

ឱ្យ ម៉ោចិយ

ឱ្យ ម៉ោចិយតានីដែលបានរាយការណាមុក្តិក កងវិវាមានិយោល យោលវា "តុំ.....និវិ" "តុំ....."

ឱ្យម៉ោចិយ និងនាមិនិយនយោលមាតុ តួន្នឹង

1. ទាតុមិ ចា បែនិក្សក កងវិវាមានិយោល ទៅនេះ

ខ្ងាង(ខ្លួន) + ឱ្យ = ខ្ងាងឱ្យ(តុិខ្លួន) កិនឱ្យវិកោរាយទៅ ខាយកិតិ ខ្ងាងក(តុិខ្លួន) ឱ្យនូវ ពេរិន
(តុិនូវ) ខ្ងាង ឱ្យ ទៀតបែន ខ្ងាង មាកវិកោកិកាមយោល នាមុ(យោល)

អារ(ីន) + ឱ្យ = អារឱ្យ មាកវិកោកិតិ 1 បែន អារឱ្យ (តុិីន)

ខាង(ទរង ីវ) + ឱ្យ = ខាងឱ្យ មាកវិកោកិតិ 1 បែន ខាង (តុិទរង ីវ)

ប្រា(កិន) + ឱ្យ = ប្រាធឱ្យ មាកវិកោកិតិ 1 បែន ប្រាធឱ្យ (តុិកិន)

មារ(ីន) + ឱ្យ = មារឱ្យ មាកវិកោកិកាមរុញ 1 បែន មារឱ្យ (តុិីន)

ក្បាង(ិន) + ឱ្យ = ក្បាងឱ្យ មាកវិកោកិកាមរុញ 1 បែន ក្បាងឱ្យ(តុិិន)

ຈົກ(ປະເພດຕີ) + ແມ່ = ຈົກ ນັກ ຈາກຍິ (ຄວາມປະເພດຕີ)

4. ชาติสองพี่น้องที่สุกชากุ

ອີສຸ(ປະກາດນາ) + ພູຍ = ອິຈຸນາ(ຄວາມປະກາດນາ) ແລ້ວ ສ ກົງ ປ ແທນ ພູຍ ເປັນ ຈຸນ

5. ชาติภูมิเดียว พฤหัสบดีน้ำชาติ และชื่อพยัคฆ์น้ำ เช่น

វិ(វិធេយ) + នី(នាំប្រ) + ឃុយ = វិញេយី(អ៊ិញ៉ាដីងណេនាក់)

๖. ชาติสองพัน แปลง ย แห่ง ณ ปั้นท้ายชาติเป็นอย่างอื่น

ຄມ(ໄປ) + ພຍ = ຄມມ(ອັນເຊາພິ່ງໄປ, ຄວາມໄປ)

วิท(ร.) + ณย = วิชช(อันเชาฟีงร., ความร.)

ປ່(ຫົວ) + ວັກ(ໄປ) + ໝຍ = ປັພອງຫາ(ກາຮຽນວິຊາ, ອັນເຫຼາເປີ້ນວິຊາ)

ນທ(ເນາ) + ໝຍ = ນັບກຳ(ວັນເຫຼາພຶ້ງເນາ)

ວຽກ(ນາ) + ໝຍ = ວຽກ(ອັນເຫັນເປີ້ງຂ່າ, ກາຮນ້າ)

ທ້າງໝາກເນື່ອ ຂໍ ແປ່ງ ຂໍ ກົນ ດໍ ແຫ່ງ ພຍ ເນື່ອ ຄວ ເຊັ່ນ

បុរាណ (ប្រភពបុរាណ) + ឃុំ = តួកគុក (អីនិងទេរីបុរាណ)

ກຳລັງ(ກິບ) + ແມ = ໂກຄຄ(ລັບເຫຼາພຶກກິບ, ກາຮກິບ)

ภูช(จำแนก) + ผย = ภากค(ขันเข้าฟังจำแนก, การแจก)

ท้ายชาติมี น เบ็นที่สัก มักมีการลับเลี้ยงกัน ย เช่น

គន(ភូខោ) + ឃុយ = គិយន(អីនមេកីងភូខោ)

ນີ້(ໃນນີ້,ອອກ) + ການ = ປຶກຄຍນ(ອັນເຊາພິ່ງໝົມ)

ປ(ຫົວ,ຫ້າງໜ້າ) + ປາ + ໝຍ = ປກຄອຍນ (ອັນເຂົາພິງຍກຍອງ)

ករណ(គិតីយន) + ឃុយ = ការរយន(អ៊ុយ ខ្សោយ គិតីយន)

อนึ่ง อยู่ บังจัน เมื่อประกอบกับชาตุกรlays เป็นบทริยาแล้ว ให้เป็นกริยาสำคัญในประโยคให้ เช่นเดียวกับการใช้ความหมาย

กีฬากลาง ประจำปี

៦៣

ອ ມັຈີຍເນື້ອນນໍາໄປປະກອບກົມຫາຖຸ ຄົງໄວ້ຄຳເຄີນໄນ່ປະກູງຢູ່ປຸກ ອ ມັກຈະມີບໜຶ່ນນໍາທັນນໍາ ແກ່ໄນ່ເສັນອີປະ
ອ ມັຈີຍເປັນໄກທຸກຮູບ ທຸກສາຂະນະ ເນື້ອປະກອບກົມຫາຖຸນີ້ອ່ານາຈເບື່ອຍັນແປ່ອງກັງນີ້

ปฏิ(ເຫັນ) + ສໍ(ພວມ) + ກິຫຼ(ແກກ) + ອ	= ປົກສົມມືຖາ(ບູ້ແທກຈານກີໂຄຍເຫັນ)
ໄກໃນຮູ່ປົກເກະຕົວໜ້າ ປົກ ສໍ ກິຫຼ ຄື ປົກສົມມືຖາ (ມັງມາໄກ) ຂອນແທກຈານກີ ໂກຍເຫັນ	
ເຫັນນັ້ນ (ມັງມານັ້ນ) ຈຶ່ງວ່າແທກຈານກີໂຄຍເຫັນ	
ນີ(ເຂົ້າ) + ສີ(ອາສີຍ) + ອ	= ນີສຸຍ (ເບັນທີ່ຂອງອາສີຍ)
ວິ(ວິເໜ້ຍ) + ນີ(ນໍາ) + ອ	= ວິນຍ(ເບັນເກົ່າງແນະນໍາ)
ທິກ(ການເກື້ອກູ້ລ) + ກຽ(ທ່າ) + ອ	= ທິກກູ້ກຣ(ບູ້ທ່າການເກື້ອກູ້ລ)
ເວສຸສ(ພອກໆ) + ກຽ(ຫ້ານ) + ອ	= ເວສຸສຸກຣ(ບູ້ຫ້ານຊົ່ງກຣອກ)
ທີປ(ທີ່ປຶ້ງ) + ກຽ(ທ່າ) + ອ	= ທີປຸກກຣ(ບູ້ທ່າຊົ່ງທີ່ປຶ້ງ) ລົງນິກທີກອາກມທີກວກຮຽນ
ສຶກຸຫ(ສຶກໝາ) + ອ	= ສຶກໝາ(ການສຶກໝາ)
ນີ(ນໍາໄປ) + ອ	= ນຍ(ການແນະນໍາ) ເອາ ອື ເບັນ ຍ
ຈີ(ສະສົມ) + ອ	= ຈຍ(ການສະສົມ) ເອາ ອື ເບັນ ຍ
ຈີ(ຂະນະ) + ອ	= ຂຍ(ຄວາມຂະນະ) ເອາ ອື ເບັນ ຍ
ຈີ(ສັນໄປ) + ອ	= ຂຍ(ຄວາມສັນໄປ) ເອາ ອື ເບັນ ຍ
ພນຸຂ(ພຸກ) + ອ	= ພນຸຂ(ຄວາມພຸກ, ອັນເຂົາພຸກ)
ຈຽ(ເທື່ອວໄປ) + ອ	= ຈຽ(ບູ້ເທື່ອວໄປ)

ອີ ມັຈຈີຍ

ມັຈຈີຍກົວນີ້ເມື່ອປະກອນກັນຫາຖຸແລ້ວ ຄົງ ອີ ໄວ້ ຂາດຸໃນເປົ້າຢັນແປງ ອີ ມັຈຈີຍເປັນໄດ້
ທຸກຮູ່ປ່ອມ ຖຸກສາຂະນະ ໃນປິ່ນມີຫຸ້ນນ່າໜັ້ນ ຄົງນີ້

ນພຸ(ຄວາມເພີດເພີນ) + ອີ	= ນນຸທີ(ຄວາມເພີດເພີນ)
ມຸນ(ຮູ້) + ອີ	= ມຸນ(ບູ້)
ຮູ້(ຂອນໃຈ, ຮູ່ງເຮືອງ) + ອີ	= ຮູຈີ(ຄວາມຂອບໃຈ, ບູ້ຮູ່ງເຮືອງ)
ສໍ(ພວມ) + ຂາ(ຫອ) + ອີ	= ສນຸຂີ(ກາຣຫອຄ້ວຍກີ)
ນີ(ເຂົ້າ) + ຂາ(ຜົ່ງໄວ້) + ອີ	= ນີຂີ(ກາຣຜົ່ງໄວ້, ອັນເຂົາຜົ່ງໄວ້)

ກັບທີ່ໂຄງກວຍ ອີ ມັຈຈີຍເປັນໄກທັງນາມນາມແລະຄຸມນາມ ແຈກວິກຕິໄກທັງ 3 ເຫດ ການ ອີ ກາຮັນກົ່ນດູ

ພ ມັຈຈີຍ

ມັຈຈີຍຄວນ໌ເນື່ອປະກອບກົນຫາຖຸແລ້ວ ກົ້ອງລົມ ພ ເສນອໄປ ມີອ່ານາຈພຖ້ນສະກັນຫາຖຸເຊັ່ນເຕີບາກົນມັຈຈີຍ
ທີ່ເນື່ອງກ້ວຍ ພ ທົ່ວ່ານີ້ ຈະມີບຫຸ່ນນຳຫັນຫວູ້ໃນມືກີກີ ມີອ່ານາຈເປົ່າຍນແປລັງຫາຖຸໄກຄັ້ງນີ້

1. ຫາຖຸມີ ອາ ເມີນທີ່ສຸກ ດອງ ຢ ມັຈຈີຍ ເຊັ່ນ

ທາ(ໃຫ້) + ພ = ທາຍ(ອັນເຂາຟິງໃຫ້) ໄກສິນຢູ່ວິເຄຣະໜ່ວ່າ ທາກພູກນຸ່າ ທາຍ
(ວັດຖຸໄກ) (ອັນເຂາ) ພິງໃຫ້ ເຫຼຸ້ນນັ້ນ (ວັດຖຸນັ້ນ) ຂໍວ່າວ່າອັນເຂາຟິງໃຫ້

ປາ(ຄົມ) + ພ = ປາຍ(ອັນເຂາຟິງຄົມ)

ຮູາ(ຢືນ) + ພ = ຮູາຍ(ອັນເຂາຟິງຢືນ)

2. ຫາຖຸສອງທົ່ວ ກົ້ນຫາຖຸເນີນຮສສະ ທີ່ຂະກົນຫາຖຸໄກ ເຊັ່ນ

ນິງ(ຮອນ) + ວຽກ(ກັນ,ມີກ) + ພ = ນິງວຽກ(ຢູ່ແວກລົ້ມ)

ກມຸນ(ກາຮງານ) + ກຽກ(ທ່າ) + ພ = ກມຸນກຽກ(ຢູ່ທ່າຮົ່ງກາຮງານ)

ອາ(ຫ່ວ່າ) + ວສຸ(ອຸຍຸ) + ພ = ອາວາສຸ(ເມີນທີ່ອຸຍຸອາສຸ)

ວ່າຫຸ່(ນໍາໄປ) + ພ = ວ່າຫຸ່(ອັນເຂາຟິງນໍາໄປ)

ທຸກ(ປະຫຼຸງຫ້າຍ) + ພ = ໂທສ(ກາຮງປະຫຼຸງຫ້າຍ,ອັນເຂາປະຫຼຸງຫ້າຍ)

ລຶ້ງ(ເຂີຍນ) + ພ = ເລື້ງ(ຢູ່ເຂີຍນ,ກາຮງເຂີຍນ)

ກີຫຸ່(ແທກ,ທ່າລາຍ) + ພ = ແກ່າ(ກາຮງແທກ,ກາຮງທ່າລາຍ)

ປົກ(ທົກ) + ພ = ປ່າກ(ອັນເຂາທົກໄປ)

ທຽກ(ນໍາ,ແນ່ງ) + ພ = ທ່າກ(ກາຮງນໍາໄປ,ກາຮງແນ່ງ)

ອາ(ຫ່ວ່າ) + ທຽກ(ນໍາ,ແນ່ງ) + ພ = ອາທ່າກ(ກາຮງແນ່ງ,ກາຮງນໍາໄປ)

ກຽກ(ຫ້ານ) + ພ = ກ້າກ(ຢູ່ຫ້ານ,ກາຮງຫ້ານ)

ອາ(ອົງ) + ກຽກ(ຫ້ານ) + ພ = ອວກ້າກ(ຢູ່ຫ້ານ,ກາຮງຫ້ານ)

3. ຫາຖຸສອງທົ່ວ ກົ້ນຫາຖຸເນີນທີ່ຂະ ອໜອມີກົວສະກຳ ຄົງໄວ້ຄາມເກີມ ເຊັ່ນ

ອາ(ຫ່ວ່າ) + ພາຫຸ(ເນື່ອກເນື່ອນ) + ພ = ອາພາຫຸ(ຢູ່ເນື່ອກເນື່ອນ)

ຂມຸນ(ຂຮຮນ) + ກົກກົກ(ກົກກົກ) + ພ = ຂມຸນກົກກົກ(ຢູ່ກົກກົກທ່ອງຮົ່ງຂຮຮນ)

ໂກ(ວັງ) + ປາຊຸ(ຮັກໝາ) + ພ = ໂກປາຊຸ(ຢູ່ຮັກໝາຫົ່ງວັງ)

ວິ(ວິເຫັນ) + ຈິນຸກ(ສີກ) + ພ = ວິຈິນຸກ(ຢູ່ສີກວິເຫັນ)

4. ชาตุสองหัว ແປlongກົວຫ້າຍชาຕຸເບີນເຫຍັງຂະອຍ່າງອື່ນ ຄື ທີ່ ເປັນ ຕ ຈ ເປັນ ກ

ກ. ชาຕຸທີ່ອງຫ້າຍກວຍ ທີ່ ແປlongເປັນ ຖ ເຊັ່ນ

ຮູ້(ເສີຍແທງ) + ພ	=	ໂຮກ(ໂຮກ, ບູ້ເສີຍແທງ)
ບູ້(ປະກອນ) + ພ	=	ໂຢກ(ບູ້ປະກອນ)
ປີ(ຮອນ) + ຈູ້(ສລະ) + ພ	=	ປີຈາກ(ການປີຈາກ, ບູ້ສລະ)
ຮູ້(ບອນ) + ພ	=	ຮາກ(ຄວາມກໍາທັກ, ບູ້ບອນ)
ປີ(ຮອນ) + ກູ້(ກິນ) + ພ	=	ປີໂກກ(ບູ້ກິນ, ການປີໂກກ)

ຂ. ชาຕຸທີ່ລົງຫ້າຍກວຍ ທີ່ ແປlongເປັນ ດ ເຊັ່ນ

ຊູ້(ໂສກເໜຶງ) + ພ	=	ໄສກ(ຄວາມໂສກເໜຶງ)
ປັ້ງ(ຫຸ້ນກົມ)	=	ປ່າກ(ບູ້ຫຸ້ນກົມ)
ນຸ່ງ(ຫຸ້ນກົມ)	=	ໂນກ(ບູ້ຫຸ້ນກົມ, ຄວາມຫຸ້ນກົມ)
ວັດ(ກລາວ)	=	ວາກ(ບູ້ກລາວ)
ສີ່ງ(ຮົກ)	=	ເສກ(ບູ້ຮົກນໍາ)
ຍາດູ້(ຂອ)	=	ຍາກ(ບູ້ຂອ)
ຮູ້(ແກ່ງ)	=	ຮາກ(ບູ້ແກ່ງ)

5. ชาຕຸສອງຫຼັງ ແປlongກົວชาຕຸເບີນອຍ່າງອື່ນ ເຊັ່ນ

ຫຸ້ນ(ຂາ)	ແປlongເປັນ	ວັດ + ພ	=	ວາກ ຫົ້ອ ວັດ (ບູ້ຂາ)
ສຳ(ພ່ອມ)	ແປlongເປັນ	ຫົ້ວ + ພ	=	ສຸ່ຫາຣ(ວັງຫາຣ, ອັນນິຈົຍທໍາພ່ອມ)
ປີ(ຮອນ)	ແປlongເປັນ	ຫົ້ວ + ພ	=	ປີຫາຣ(ນົງຫາຣ, ເປັນເກົ່າອ່ານໍາຮ່ອນ)
ອົກ(ຢືນ)	ແປlongເປັນ	ຫົ້ວ + ພ	=	ອົກສຸ່ຫາຣ(ບູ້ຫໍາຢືນ)

ພ ມັຈີນີ້ເນື່ອປະກອນກົນชาຕຸແລ້ວ ເປັນໄກ້ຫັ້ນນາມນາມແລະຄຸ້ມນາມ ເຊີ່ພາກກາວຽູ່ ກາວສາຫະ ເປັນ
ຄ່ານາມ ສ່ວນສາຫະອື່ນໆ ເປັນຄ່າຄຸ້ມນາມ ພ ມັຈີນີ້ເປັນໄກ້ຖຸກຽູ່ປຸກສາຫະ

ເຖິງ ມັຈີຍ

ມັຈີຍກັນນີ້ເນື່ອປະກອນກົນชาຕຸ ຄົງໄວ້ກໍາເຕີມ ຈັ້າชาຕຸກົວເຖິງ ຄົງຈາຕຸໄວ້ ຈັ້າຈາຕຸສອງຫຼັງ
ທັງເປົ່າຍັນແປlongຫ້າຍชาຕຸເສີຍກົນ ເຖິງ ມັຈີຍ ແປລວ່າ "ເຫື່ອ....." ເປັນເກົ່າອ່ານໍາຍັນອອກ
ຈຸກຄົວກົດໃຈແລະເປັນມັຈີຍໃນອ້າຍຍັກທີ່ ແຈກວິກຄົມໄນ້ໄກ້ ໄນນິຍົມນິນໍຫອື່ນໍາຫຼັກ ມີຄ່ານາຈເປົ່າຍັນແປlong
ชาຕຸກັນນີ້

1. ชาติคัวเกี้ยว คงชาติไว้ องมัจจัยไก่หันพี เช่น

ป่า(คืบ) • เทว	= ป่าเทว (เพื่อคืบ)
หา(ให้) • เทว	= หาเทว(เพื่อให้)
ฐาน(ยืน) • เทว	= ฐานเทว(เพื่อยืน)
นี(นำไป) • เทว	= นีเทว (เพื่อนำไป)
ชี(ชนะ) • เทว	= ชีเทว(เพื่อชนะ)

2. ชาติส่องค้า เปลี่ยนแปลงท้ายชาติ เช่น

กร(ทำ) • เทว	= กราเทว(เพื่อทำ)
คุณ(ไป) • เทว	= คุณเทว(เพื่อไป)

กิ มัจจัย

มัจจัยทั้งนี้เนื่องประดิษฐ์กับกับกับชาติแล้ว คือ ไว้ความเดิม เป็นไคคุกคุกทุกสาขะ ถ้าเป็นการสาขะ เป็นคำนาม นองนันเป็นคุณาม แจกวิภัตติความหมาย อิ การันต์ในเพทันนๆ กิจจัยมีลักษณะประดิษฐ์ชาติเหมือน ก มัจจัย ในกริยาภิคหงษ์จะกล่าวท่อไปข้างหน้า กิ มัจจัยมีอ่านจากเปลี่ยนแปลงชาติคันนี้

1. ชาติคัวเกี้ยว คงไว้ เช่น องมัจจัยไก่หันพี เช่น

ญา(รู้) • กิ	= ญาติ(ความรู้, ผู้รู้)
ยา(ไป) • กิ	= ยาติ(การไป, ผู้ไป)
ชี(ชนะ) • กิ	= ชีติ(ความชนะ, ผู้ชนะ)
นิ(วัต) • กิ	= นิติ(การวัต, ผู้วัต)
จิ(สะสม) • กิ	= จิติ(การสะสม, ผู้สะสม)
ชี(สื้นไป) • กิ	= ชีติ(การสื้นไป, ผู้สื้นไป)
นี(นำไป) • กิ	= นีติ(การนำไป, ผู้นำไป)
ศี(ข่มร้อง) • กิ	= ศีติ(การข่มร้อง, ผู้ข่มร้อง)
ลี(นอน) • กิ	= ลิติ(การนอน, ผู้นอน)
สุ(ฟัง) • กิ	= สูติ(การฟัง, ผู้ฟัง)
จุ(เคลื่อนไป) • กิ	= จุติ(การเคลื่อนไป, ผู้เคลื่อนไป)

ດុ(ខ្មែរ) + កិ	=	កុកិ(គារខ្មែរខ្មែរ, មួយខ្មែរ)
អុ(ឯិ, បៀន) + កិ	=	ហុកិ(គារឯិ, គារបៀន, មួយឯិ-បៀន)
ឌុ(កាំចក) + កិ	=	ឌុកិ(គារកាំចក, មួយកាំចក)
តុ(កក, កេីវ) + កិ	=	តុកិ(ការកក, ការកេីវ, មួយកក-កេីវ)
ុុ(ជក, ពូរឃ) + កិ	=	ុុកិ(ការជក, ការពូរឃ, មួយជក-ពូរឃ)
វុ(រោយរក) + កិ	=	វុកិ(គាររោយរក, មួយរោយរក)
ភុ(ឯិ, បៀន) + កិ	=	ភុកិ(គារឯិ, គារបៀន, មួយឯិ-បៀន)

2. ភាគុកិ កើតឡើងឡើយកាយ ទា លប ទា ង ស ិ ត ិ ភាគុកិ អាគារិ ធម៌ និ រឿបងារិ ធម៌ ទ ក ិ យ ិ ខ ែ ន

បា(គិស) + កិ	=	ិកិ(គារគិស)
ទា(យិន) + កិ	=	ទិកិ(គារយិន, មួយិន)
ឲ្យ(រូ) + កិ	=	ឲ្យកិ(គាររូ, មួយរូ)

3. ភាគុកិ សងក្រ លបិយុទ្ធនាលីយិក ធម៌ ខ ែ ន

គុ(ໄប) + កិ	=	កុកិ(ការໄប, បៀនទៅឱប)
មុ(រូ) + កិ	=	មុកិ(គាររូ, បៀនទៅរូ)
តុរ(រោចិក) + កិ	=	តុកិ(គាររោចិក, បៀនទៅរោចិក)
ស៊ិ(ផ្រុន) + មុ(រីង) + កិ	=	សុមិតិកិ(សុមិតិ, អូនខាតិងផ្រុន)
ប៊ិ(ទៅ) + ក្រ(ហោ) + កិ	=	បកិ(ការហោទៅ, មួយហោទៅ)
ឈុ(កើក) + កិ	=	ិកិ(គារកើក, មួយកើក)
ឈុ(ឯក) + កិ	=	ិកិ(ឯក)
ឃុ(មាត) + កិ	=	ិកិ(មួយមាត)

4. ភាគុកិ សងក្រ ឃេលិយិកបើនិយាយនៅ ភាពយិកបើនិយាយ ឬ ឯ ប ឬ ឯ ឃេលិយិកបើនិយាយ

ិ(ិិមេ) + មុ(ព័ណ) + កិ	=	ិមុកិ(គារិិមេកុព័ណិយិកិ)
ិ(ិិមេ) + រុ(រោចេក) + កិ	=	ិរុកិ(ការរោចេក)
រុ(កិន) + កិ	=	រុកិ(ការកិន, មួយកិន)
ទុរ(សត់) + កិ	=	ទុកិ(គារសត់, មួយសត់)

វច(ការណ៍,យុម) • គិ	=	រទិ(ការណ៍,ការយុម,ឃុំ)
ឃុំ(ប្រភេទ) • គិ	=	ឃុំទិ(ការប្រភេទ,ឃុំប្រភេទ)
ឃុំ(គុមករង) • គិ	=	ឃុំទិ(ការគុមករង,ឃុំគុមករង)
គិត(ឈុន) • គិ	=	គិតិ(ឈុនិ)
ខាង(ទៅ) • បង(ជី) • គិ	=	ខាងចិ(ខាងទៅ)

៥. ខាងតូច ឬ ដែលនាយកាត់ ដែលក្នុង ឬ ដែលចិត្ត ដែលបាន

ក. ខាងតូច ឬ ដែលតូច ដែលក្នុង ឬ ដែលចិត្ត ដែលបាន ឬ ខ្លួន

ឃុំ(ឱ្យ) • គិ	=	ឃុំទិ(ការឱ្យ, ដែលឱ្យ)
ត្រូវ(ត្រូវ) • គិ	=	ត្រូវិ(ការត្រូវ, ដែលត្រូវ)
វ(វិញ្ញ) • តុក (បរិសុទ្ធស) • គិ	=	វិញ្ញិ(ការឃុំ)
តិច(តារ៉ាវ) • គិ	=	តិចិ(ការតារ៉ាវ)
រហ(រឹម) • គិ	=	រឹមិ(ការរឹម)

ខ. ខាងតូច ឬ ដែលតូច ដែល ន ក្នុង ឬ ដែល ឬ ខ្លួន

សុប(សុប) • គិ	=	សុបិ(ការសុប)
ធម(ធម) • គិ	=	ធមិ(ការធម)
កម(ការរក, រក) • គិ	=	កមិ(ការរក, ការការរក)
ធម(ធម្មាន) • គិ	=	ធមិ(ការធម្មាន)

ក. ខាងតូច ឬ ដែលតូច ដែល ស ក្នុង ឬ ដែល ឬ ខ្លួន

ឯក(ឯកិ) • គិ	=	ឯកិ(ការឯកិ)
ឯក(ប្រុងរាយ) • គិ	=	ឯកិ(ការប្រុងរាយ)
ឯក(ឃើន) • គិ	=	ឯកិ(ការឃើន)
ឯក(ពីរាជ) • គិ	=	ឯកិ(ការពីរាជ)
ឯក(ខ្សោយ) • គិ	=	ឯកិ(ការខ្សោយ)
ឯក(ការការណ៍) • គិ	=	ឯកិ(ការការការណ៍)

៤. ខាងតូច ឬ ដែលតូច ដែល ន ក្នុង ឬ ដែល ឬ ខ្លួន

វ(វិញ្ញ) • រូប(រុងរាយ) • គិ	=	វិញ្ញិ(ការឈើងរុងរាយ)
-----------------------------	---	----------------------

មុខ(លេង) • កិ	=	មុខី(គាមលេង)
រូប(តួយ) • កិ	=	រូបី(ការតួយ)

កំពង់ចិត្ត

ប្រជុះគឺនៅបែបដែលបានរាយការណ៍ឡើង នៃវិធានធម៌ និងនូវសារធម៌ ដើម្បីបង្ហាញពីរឿងនៃភាពិវឌ្ឍន៍ និងបង្ហាញពីរឿងនៃភាពិវឌ្ឍន៍ នៅក្នុងការប្រជុះគឺ។ ក្នុងការប្រជុះគឺ មានភាពិវឌ្ឍន៍ទាំងពីរ ដើម្បីបង្ហាញពីរឿងនៃភាពិវឌ្ឍន៍ និងបង្ហាញពីរឿងនៃភាពិវឌ្ឍន៍ នៅក្នុងការប្រជុះគឺ។ ក្នុងការប្រជុះគឺ មានភាពិវឌ្ឍន៍ទាំងពីរ ដើម្បីបង្ហាញពីរឿងនៃភាពិវឌ្ឍន៍ និងបង្ហាញពីរឿងនៃភាពិវឌ្ឍន៍ នៅក្នុងការប្រជុះគឺ។

1. មាត្រការឲ្យ និង ការឲ្យការឲ្យ និង ការឲ្យការឲ្យ

ហាគ(ី) • កិ	=	ហាគី(ការី, ពេះី)
ខ្លាគ(ីនី) • កិ	=	ខ្លាគី(ការីនី, ពេះីនី)
ប្រាគ(ីគី) • កិ	=	ប្រាគី(ការគី, ពេះគី)
ខិ(ធម៌) • កិ	=	ខិកី(ធម៌, ពេះធម៌)
និ(នាំបៈ) • កិ	=	និកី(នាំបៈ, ពេះនាំបៈ)
សិ(នុន) • កិ	=	សិកី(នុន, ពេះនុន)
អុ(មិ, បែន) • កិ	=	អុកី(មិ, បែន, ពេះមិ-បែន)

2. មាត្រសងក៍ និង កៅល និង អាគមហាយមាត្រ

ធម៌(បៈ) • កិ	=	ធម៌កី(បៈ, ពេះបៈ)
លិក(កិក) • កិ	=	លិកី(កិក, ពេះកិក)
ករ(ហាំ) • កិ	=	ករិកី, ករិកី(ករ, ពេះករ)
លិខិ(ខិំនី) • កិ	=	លិខិកី(ខិំនី, ពេះខិំនី)
ប្រុង(ុងកុំ) • កិ	=	ប្រុងកី(ុងកុំ, ពេះុងកុំ)

3. មាត្រសងក៍ យោលហាយមាត្របៀន្ទូន

ក. ហាយមាត្របៀន្ទូន ឬ វីវិន ឬ យោលបៀន្ទូន និង

ប្រុង(ុង) • កិ	=	ប្រុងកី(ុង, ពេះុង)
រុក(ភាគ) • កិ	=	រុកី(ភាគ, ពេះភាគ)
វិញ(ផែក, ថាគាយ) • កិ	=	វិញកី(ផែក, ថាគាយ, ពេះផែក-ថាគាយ)

วิช(รู) + ทุ	=	วิธีทุ(ความรู้, เพื่อรู้)
กร(ทำ) + ทุ	=	กฎทุ(การกระทำ, เพื่อทำ)

ข.ท้ายชาตุเป็น น แปลงเป็น น เช่น		
คุณ(ไป) + ทุ	=	คุณทุ(การไป, เพื่อไป)
กม(ก้าวไป) + ทุ	=	กมทุ(การก้าวไป, เพื่อก้าวไป)
หม(ฝึก, ธรรมาน) + ทุ	=	หมทุ(การฝึก, ความธรรมาน, เพื่อฝึก-ธรรมาน)

4. แปลงคำชาตุเป็นอย่างอื่นๆ เช่น

กร(ทำ) + ทุ	=	กรทุ(การทำ, เพื่อทำ)
ป่า(คืน) + ทุ	=	ป่าทุ(การคืน, เพื่อคืน)

5. แปลงท้ายชาตุกับ ทุ มีจัยเป็นอย่างอื่น เช่น

ก.ท้ายชาตุเป็น อ แปลง อ กับ ทุ เป็น ช เช่น		
ลู(ໄກ) + ทุ	=	ลูช(การໄກ, เพื่อໄກ)

ช.ท้ายชาตุเป็น ส แปลง ส กับ ทุ เป็น ชู เช่น

พิธ(เห็น) + ทุ	=	พิธช(ความเห็นดเพื่อเห็น)
บุส(ลืม) + ทุ	=	บุสช(ความลืม, เพื่อลืม)
ผุส(แกะกอง) + ทุ	=	ผุสช(การแกะกอง, เพื่อแกะกอง)

บุปผัจจัย

มีจัยกวนนี้เนื่องจากไม่ประกอบกับชาตุ โดยทั่วไปแปลงเป็น อน ถ้าท้ายชาตุเป็น ร ช และ น แปลง ย เป็น อะ มีอ่านจากดูที่สระกับชาตุเหมือน อะ มีจัย กวนนี้ลงกับชาตุที่มีบทอื่นนำหน้า หรือ ไม่มีกิจ เมื่อส่วนเรื่องเป็นกฎภาษาจะแล้ว เป็นคำนามกิจ คุณนามกิจ เมื่อลงท้ายชาตุแล้ว มีอ่านจากเปลี่ยนแปลงชาตุกันนี้

1. ชาตุกัวเดียว คนไว เช่น

ป่า(คืน) + ทุ	=	ปาน(การคืน, ผู้คืน)
---------------	---	---------------------

ង្រាយ(យុ) • យុ	=	ង្រាយ(ការយិន, ពួយិន)
ທាន(ហី) • យុ	=	ທាន(ការហី, ពួយី)
ខាង(វ៉ាវា) • យុ	=	ខាង(ការអង់វ៉ា, ពួយង់វ៉ា)

នៅនេះ ខាតុក្រារកើយរបស់របាយខាតុមិនជាប្រភេទនៃតាមរយៈក្រុង ខែន

ស៊ី(នុន) • យុ	=	ស៊ី(ការនុន, ពួយុន)
សុ(ថែង) • យុ	=	សុ(ការថែង, ពួយែង)
ឆ្នុ(មិ, មែន) • យុ	=	ឆ្នុ(គានមិ, គានមែន)

ដើម្បីចាប់ ខាតុ ក្នុងរបស់របាយខាតុ មិនមែន សរស់សារខាតុ ខាងនេះ មិនមែន បានបង្កើត បានរួមចូលសរស់សារខាតុ ខាងនេះ ទេ ដូចជាអាស់ ខាតុ ក្នុងរបស់របាយខាតុ មិនមែន សរស់សារខាតុ ខាងនេះ ទេ ដូចជាអាស់

ប(ថា) • ឲ្យ(រូ) • យុ	=	ប្រឲ្យាយ(បែនកែវិងរូ)
វ(វិកែម) • ឲ្យ(រូ) • យុ	=	វិឲ្យាយ(គានរូឡង)
ឲ្យ(រូ) • យុ	=	ឲ្យាយ(គានរូ)
ឲ្យ(រូ) • យុ	=	ឲ្យាយ(គានរូ)
វ(វិកែម) • ឲ្យ(រូ) • យុ	=	វិឲ្យាយ(គានរូឡង)

2. ខាតុសងក្រារ គោវ៉ា បានក្នុងរបស់របាយខាតុ ខែន

ធម៌(វិប់) • យុ	=	ធម៌(ការវិប់)
វឌ្ឍ(កាលវា) • យុ	=	វឌ្ឍ(ការកាលវា, អំឡកកាលវា)
តិច(ខិះន) • យុ	=	តិច(ការខិះន, ពួយិះន)
ចិញ(គិច) • យុ	=	ចិញ(គានគិច, ពួយិច)
រួច(រិកិន) • យុ	=	រួច(ការរិកិន, ពួយិកិន)
រួច(រុងវេរោង) • យុ	=	រួច(គានរុងវេរោង)
វត្ថុ(ឈូ) • យុ	=	វត្ថុ(គានឈូ)
ប្រុ(អុកុ) • យុ	=	ប្រុ(ការអុកុ)
ចិបុ(គិគុ) • យុ	=	ចិបុ(គានគិគុ)
សំ(ផ្លូន) • ឲ្យមី(ផ្លូន) • យុ	=	សំមី(បែនកែវិងអំពាណិកផ្លូន)
ក្នុ(ក្រុក) • យុ	=	ក្នុ(គានក្រុក, ពួយក្រុក)

ទី(ខ្លួន) • ទិន	=	ទិន(តូច្បារ) សម ឬ ព័ត៌មានពិសេស
អូអុ(ខ្សែប្រាំង) • ទិន	=	អូអុ(ការរាយរាយ)

3. ទីតាម

នើងឱ្យការិវាទិនិងយោង និង ពើងយោង ឬ បើនិកក្នុង ការក្នុងរាយរាយ ការក្នុងនិរការាយាន់ តិចមេគាំរារៗ ការិវាទិនិងយោង ឬ ពើងយោង ប្រាការណា" ឬវិន "យុ" កិត្ត ទេន

សុ(ໄប) • ិក	=	ិក(បុគរាប់, ពុករាយនាមធម៌)
អូ(ឲក់) • និ(ហៅ) • ិក	=	និមិក(ការពិនាំបិជ)
ពិ(ភាព) • ិក	=	ិមិក(បុគល់ភាព)

4. នូវពិត្យ

នើងឱ្យការិវាទិនិងយោង ឬ ពើងយោង និង ទេន និង ដែលឱ្យ អូ ដោលឱ្យបានរាយរាយ និង សរាយរាយបើលើបានយែង នើងឱ្យការិវាទិនិងយោង ក្នុង ការក្នុង យោង "យុ"..... តិចមេគាំរារៗ ទេន

ក្ប(ថា) • អូ	=	ការក្ប(យុថាថិចមេគាំរារៗ)
កាយ(ឲក) • អូ	=	ការក្ប(យុឲកឲកពិចមេគាំរារៗ)

5. ពិសេស នូវពិត្យ

នើងឱ្យការិវាទិនិងយោង និង ដែលឱ្យ អូ ទេន និង នើងឱ្យ ឬវិន ឬវិន គឺបើនិក 2 តាមនៃ តិចមេគាំរារៗ និងការក្នុង និងការិវាទិនិងយោង ក្នុង ទេន

5.1 នាមត្រការកើតឡើង និងការកែត្រួតពិនិត្យ ទេន

ម្មាត្រ(ឯ) • កម្ម	=	ត្រាកម្ម(ឈូនខ្សោយឯរ)
ប្រាស(ឯ) • កម្ម	=	ប្រាសកម្ម(ឈូនខ្សោយឯរ)

5.2 នាមត្រការ យោងទៅក្នុងរាយរាយ ទេន

ប្រាស(ឯ) • កម្ម	=	ប្រាសកម្ម(ឈូនខ្សោយឯរ)
-----------------	---	-----------------------

5.3 យោង និង កម្ម និងក្នុងរាយរាយ បើនិក ទេន

អូ(ឲក) • កម្ម	=	ត្រាកម្ម(ឈូនខ្សោយឲក)
កិចិច(ឈូន) • កម្ម	=	អនុកម្ម(ឈូនខ្សោយឈូន) និង ឬ នាមត្រការ

6. ក្បាហីណ៍

ដ៏ខ្សោយការណែនាំ សម្រាប់ការងារ និង ទាយ នៃការងារ និង ពេះន័ណ៍

ចាត់(កត្តិការ) • អូ(ឈរ) • ក្បាហី = ភាគមុក(ឯុប្រាណ)

7. ម្បាហីណ៍

ដ៏ខ្សោយការណែនាំ សម្រាប់ការងារ ដែលបានបង្កើតឡើង

អូ(ឈរឯុ) • ន = អូ(ឯុឈរិក)

វ្មាន(កំណុង) • ន = ចាម(ឯុកំណុង) ឬ ធម៌ វ្មាន នៅ

8. ក្បាហីណ៍

ដ៏ខ្សោយការណែនាំ និង នៅ នៃការងារ ដែលបានបង្កើតឡើង

ឯុក(កំណុង) • ក្បាហី(ការ) • ន = ឯុកក្បាហី(កំណុង និង ការ)

9. ក្បាហី ម្បាហីណ៍

ដ៏ខ្សោយការណែនាំ និង នៅ នៃការងារ ដែលបានបង្កើតឡើង

វត្ថុ(ឯុ) • រួម = វត្ថុ(ឯុឈរិក)

ភាព(សម្រេច) • រួម = ភួម(ឯុសម្រេច)

10. រុណី ប្រីណ៍

ដ៏ខ្សោយការណែនាំ សម្រាប់ការងារ និង ការងារ នៃការងារ និង ការងារ

ក្បាហី(ការ) • រុណី = រុណី(ឯុឈរិកការ)

វ្មាន(កំណុង) • រុណី = រុណី(ឯុកំណុង)

11. គិត្យ ប្រីណ៍

ដ៏ខ្សោយការណែនាំ និង ការងារ និង ការងារ និង ការងារ និង ការងារ និង ការងារ

ក្បាហី(ការ) • វិត្យ = វិត្យ(ឯុឈរិកការ)

12. វិក្បុ ប្រីណ៍

នៃការងារ និង ការងារ និង ការងារ

វ្មាន(កំណុង) • វិក្បុ = វិក្បុ-វិក្បុ (ឯុកំណុងការងារកំណុង)

ប្រាក់(កំណុង) • វិក្បុ = វិក្បុ-ប្រាក់(ឯុកំណុង)

13. កិច្ច សំណង់

ខែបីសាមីមានចំណាំនៃការងារ ១ ឆ្នាំ ២០១៩

រៀង(អាជ) • វិរិយា

ភីមាត្រ(ការណៈ)

14. ការបោះពុម្ព

ខែបីសាមីមានចំណាំនៃការងារ ២ តិចិត្រ ៣ ខែ ២០១៩

ភាព(ការងារ) • រាជ្យ

រាជ្យ-គ្របាស(មួយការងារ, ពីរតិចិត្រ)

ឈូម(ធម៌ថិជិះ) • រាជ្យ

រាជ្យ-ឈូម(មួយធម៌ថិជិះ, នាក់រាជ្យ)

បញ្ជីប្រកាសកិច្ចក្រសួងនាមអធិកក៏

1. ផ្ទាល់កិច្ច និងការងារដោយត្រួតពិនិត្យក្នុងការងារ និងការប្រើប្រាស់អត្ថប៊ូលនិងទីនាមការងារ

ករិយាជាវា

2. ការកិច្ចស្តីពី ២ នានកិច្ច

ក. នានកិច្ច កិច្ចដែលបានរៀបចំ

ខ. ភីមាត្រកិច្ច កិច្ចដែលការិយាទា

3. ការបង្កើតរបាយការងារនៃការងារ ១ ខែ ឯក្រឹម, នាយក និងបណ្តុះបណ្តាល

4. វិភាគការងារ និងការងាររបស់ក្រសួង និងការងារត្រួតពិនិត្យបញ្ហាភ័ត៌មានក្នុងការងារ

5. ភីមាត្រ(ការប្រើប្រាស់មិនការិយាទាច្បាស់ស្រាវជ្រាវ ក្នុងការងារ) និងការងារត្រួតពិនិត្យ បញ្ហាភ័ត៌មានក្នុងការងារ (តាមក្នុងការងារ ឯក្រឹម, នាយក និងបណ្តុះបណ្តាល)

6. តាមមីនី ៧ ខែ កិច្ច

1. ការងារបានប្រាក់ប្រាក់នៃកិច្ច នៅ ឯក្រឹម(មួយការងារ, ពីរតិចិត្រ, ពីរឆ្នាំ)

2. តិចិត្របានប្រាក់ប្រាក់នៃកិច្ច នៅ ពិចារិយាន (ការងារបានប្រាក់ប្រាក់)

3. ការងារបានប្រាក់ប្រាក់នៃកិច្ច នៅ ការប្រើប្រាស់ (ការប្រើប្រាស់)

4. ការងារបានប្រាក់ប្រាក់នៃកិច្ច នៅ ឯក្រឹម(ប្រើប្រាស់ពីរឆ្នាំ)

5. ឯក្រឹមបានប្រាក់ប្រាក់នៃកិច្ច នៅ ឯក្រឹម(ប្រើប្រាស់ពីរឆ្នាំ)

6. មិនបានប្រាក់ប្រាក់នៃកិច្ច នៅ ឯក្រឹមបានប្រាក់ប្រាក់ ឯក្រឹមការងារ ៥ និងកិច្ចក្រសួង ១ ខែ កិច្ច

(ប្រាក់ប្រាក់ពីរឆ្នាំ របស់កិច្ច)

ការបានទេរីសការណិតកំដែនអាណាពិតកំ

1. ការវិភាគនាមពលភាពយោង ឬ មិនអាជីវកម្មបានយោង ឬ
  2. មានភិតកំ ឬ សាចជាពិតកំ មិនឈានកំដែនអាណាពិតកំបាន ឬ ទេសចរណ៍
  3. ភាពសម ឬត្រូវ ឬ មិនបាន ឬ នៅបាន
  4. ភាពសម ឬ រូបិយាយ ការពិនិត្យយោង ឬ ទេសចរណ៍រាយការពិនិត្យការពិនិត្យយោង
  5. ការវិភាគ ឬ ឈានភិតកំ នាមពលភាពយោង ឬ មិនបានយោង ឬ នៅរាយ ឬ រាយបាន ឬ ឈានភិតកំ ឬត្រូវ ឬ នៅបាន ឬ មិនបាន
  6. ភាពសង ឬ ភាពសម ឬ ពិនិត្យមិនឈានភិតកំ ឬ
  7. មិនទិន្នន័យមិនពេញ ឬ មិនបានរាយកម្មបាន ឬ នៅរាយកម្មបាន ឬ ទេសចរណ៍រាយកម្មបាន ឬ នៅបាន ឬ មិនបាន
  8. មិនយក ឬ ឈាន ឬ ឈានចុះទុកដាក់ ឬ ឈានឲ្យមិនចុះទុកដាក់ ឬ ឈានការបានមានវរកសុខ
  9. មិនយក ឬ ឈាន ឬ ឈានចុះទុកដាក់ ឬ ឈានឲ្យមិនចុះទុកដាក់ ឬ ឈានការបានមានវរកសុខ
  10. វត្ថុ(ឯ) ក្នុង(កា) ឯក(ឯក) នាង(ឯក) ឬ មិនយក ឬ ឈាន ឬ នឹងការបានបាន ឬ ពិនិត្យការបានបាន ឬ
  11. ភ័ណ៌អគ្គិសាធារករាតុ ឬ មិនយក ឬ ឈាន ឬ នឹង ឬ រាយការ ឬ វិធាន ឬ សាខាប្រាស់ ឬ ឯក ឬ ឯក
- សីរី, ឯករារិ, ឃាយក, ឥកា, វិធាន, អូរ, វិធាន, ឃុ, ឯុ, ឯករារ, ឯករារ, ឥក, ឥក, បរិយ, សុុ, ឯុុ, ទាហុក, ឯក, ឯក, ឯក.

2. ภารกิจทั่วไป

ภารกิจทั่วไป ให้แก่กำกิจที่ทำหน้าที่เป็นกำรศึกษา อาทิ เป็นกริยาช่วยหรือกริยาสำคัญในพระไบเบิล กิจกรรมทางศาสนาที่เป็นกริยาช่วย ทำหน้าที่เป็นกริยาช่วย เช่น อ่าน อ่าน คanto ตาม ย่อว่า ข้อเจ้า ทำอยู่ ซึ่งการงาน ย้อมให้ รับทราบ ทำหน้าที่เป็นกริยาสำคัญ เช่น หิน กระเก รุ่น แม่ค้า งาน ยินยอมแล้ว ในห้อง รุ่น ทำหน้าที่เป็นกริยาสำคัญในพระไบเบิล

นามกิจกิจภัยกริยาภิกิจ์ทางกิจกิจ นามกิจกิจทำหน้าที่เป็นกิจกรรมและกิจกรรม จัดเป็นส่วนตัว มีไว้ใช้เป็นเครื่องหมายสาระนั้นๆ ส่วนกริยาภิกิจ์เป็นกำรศึกษาสักกิจทาง ect

3. กิจกรรมของบุคคลภายนอก

กิจกรรมที่ประกอบด้วยองค์ประกอบดังนี้

1. วิถีชีวิตริบูรณะ	2. งานบุคคลภายนอก
3. กิจกรรม	4. งานครุภัณฑ์
5. งานศิลปะ	6. มีชีวิตริบูรณะ

กิจกรรมที่ทางจากกริยาภิกิจ์(กริยาสำคัญ) ในกรณีไม่มีมหัศจรรย์ และบุรุษ นี้เอง จะซักถามถึงกิจกรรมของกิจกรรมไม่ใช่กิจกรรม

วิถีชีวิตริบูรณะ

กิจกรรมที่ไม่วิถีชีวิตริบูรณะเป็นช่องทางของเมืองนิวอริบูรณะ จึงให้วิถีชีวิตริบูรณะ ฉาภานมกิจกิจภัย เป็นวิถีชีวิตริบูรณะ กิจกรรมของวิถีชีวิตริบูรณะนี้คือความเพียบพร้อมในด้านภายนอก สรุวนานะก์ เมื่อตนพัฒนาภายนอก ภายนอก เป็นช่องทางให้ กิจกรรมที่เป็นภายนอกนั้นคือ เช่น บุรุษ คanto แม่ค้า หิน ไป ect ดูน้ำมนต์ น้ำ เป็นภายนอก แรกที่วิถีชีวิตริบูรณะ 1 เอกพัน ให้เมื่อภายนอกนั้นคือ น้ำ มนต์ หินทั้งสอง ภายนอก งาน เป็นภายนอก แรกที่วิถีชีวิตริบูรณะ 1 พุทธพัน มาก เป็นภารกิจภิกิจ์ ห้องแรกที่วิถีชีวิตริบูรณะ 1 พุทธพันภารกิจภิกิจ์ งาน ไปครัว เป็นที่

ภารกิจ

กิจกรรมที่แบ่งออกเป็น 2 อย่าง คือ

1. มีชีวิตริบูรณะ
2. ภารกิจภารกิจ

ภารกิจ 2 นั้นยังแบ่งเป็นภารกิจภารกิจอีกอย่างละ 2 ภารกิจ
มีชีวิตริบูรณะ แบ่งเป็น 2 ภารกิจ

1. ជាក្នុងមេ មែនគា "មួយ"

2. ជាក្នុងក្រុងនាក់ មែនគា "មេន"

ទីការរំលែកបាន 2 ពីរ

1. ទីការចាប់ផែនដៅ មែនគា"ដោ"

2. ទីការចាប់ផែនខ្លះសៅរ៍ មែនគា"ក្រោ.....ដោ"

ចាត់

ចាត់ ឬកំណត់ដំឡើងក្រុង ភាសាខាងក្រុងរឿងការ (Root) កិរិយាកិតកូវីវិភាគឈាម តើវាគិយក្រុង ទាមរាង កិរិយាទាមបានមិនចាត់បានអាច និងការ និងខ្លះខ្លាតឱ្យមានការចាត់បាន កិរិយាកំណត់ដំឡើង តាមកំណត់ទីក្រុងក្រុងរឿងការ ដោរាប់កិរិយាកិតកូវីវិភាគឈាម កិរិយាទាមកូវីវិភាគឈាម ទាមរាង តាមបីរិយមិនបាន បែងការបានការណ៍

ក្រ ចាត់ នៃការងារហា

<u>ការងារ</u>	<u>ក្រមួយ</u>	<u>កិរិយាកិតកូវី</u>	<u>ក្រមួយ</u>
ក្រុកឯក	ការងារ	ក្រុកឯក	ការងារ
ក្រកាលឯក	ការងារ	ក្រុកឯក	ការងារ
ក្រឡូយ	ការងារ	ក្រុកឯក	ការងារ

ចាត់ ឬការផែនការមិនបានគោរពបានក្រុងកិរិយាកិតកូវីការងារ និងការងារ និងការងារ

1. ក្រុកឯក ផែនវាតែបែងកិរិយាទាមបោរា នៅ និង ក្រុកឯក (អាមេរិក អាមេរិក និងការងារ)

2. ក្រុកឯក ផែនវាតែបែងកិរិយាទាមករណ និងក្រុកឯក នៅ និង ក្រុកឯក (ការងារ និងការងារ)

3. ក្រុកឯក ផែនវាតែបែងកិរិយាទាមការងារ ការងារ និងក្រុកឯក និងក្រុកឯក (ការងារ និងការងារ)

4. ក្រុកឯក ផែនវាតែបែងកិរិយាទាមការងារ និងក្រុកឯក និងក្រុកឯក (ការងារ និងក្រុកឯក និងក្រុកឯក)

5. ក្រុកឯក ផែនវាតែបែងកិរិយាទាមការងារ និងក្រុកឯក និងក្រុកឯក (ការងារ និងក្រុកឯក និងក្រុកឯក)

6. ក្រុកឯក ផែនវាតែបែងកិរិយាទាមការងារ និងក្រុកឯក និងក្រុកឯក (ការងារ និងក្រុកឯក និងក្រុកឯក)

ນີ້ຈົບ

ນີ້ຈົບກີບຍົກກິດທຶນເມື່ອມີຂັ້ນໃນນານກົກກົດ ຕື່ມ.

1.ກີບນີ້ຈົບ ມີ 3 ຕົວ ດືບ ອຸນຖ, ການຖ, ກາວ ຂອງເລື້ອມກົດນີ້ຈົບຕະຫຼາດພະເພຸດຫຼັກ -

2.ດູກ

2.ດູກນີ້ຈົບ ມີ 2 ຕົວ ດືບ ອຸນຍື, ທຸກ ຂອງເລື້ອມກົດນີ້ຈົບຕະຫຼາດພະເພຸດຫຼັກ

3.ດູກດູກນີ້ຈົບ ມີ 5 ຕົວ ດືບ ນານ, ຖ, ຖຸນ, ທ່າວ, ຫວານ ຂອງເລື້ອມກົດນີ້ຈົບຕະຫຼາດພະເພຸດຫຼັກ

ນີ້ຈົບຄົດກາວ ນອກກາວໄກຫຼາບ ຄົນ

ອຸນຖ, ນານ ນອກນີ້ຈົບກົດກາວ ແມ່ນວ່າ ອຸນ, ເນື່ອ

ອຸນຍື, ທຸກ ນອກກາວຫຳເນື້ອ ແມ່ນວ່າ ກາຣ, ດືບ

ການຖ, ກາວ, ພ, ບຸນ, ທ່າວ, ຫວານ ນອກດູກກົດກາວ ແມ່ນວ່າ ແກ້ວ, ຄົນ.....ແກ້ວ.

ກໍໄປນີ້ຈົບກົດກາວນີ້ຈົບແກ່ຕົກໄປການທຳກັນ

ດືບ ນີ້ຈົບດືບ ນີ້ຈົບ

ນີ້ຈົບກົນຈົດແຕ່ ຕ ໄວ້າມາເກີນ ສັນຍາຫຼັກກົດນີ້ຈົບກົດຫຼັກ ຕ່ອນຈະຈະນີ້ຈົບຫ້ານອາຖ ຕ້ອງຈະນີ້ຈົບໃນ
ອານາຄາປະຈຳກາກຂອງຫຼັກນີ້ຈົບກົດຫຼັກ ເຊິ່ງຕົວຈີ່ຈະຈະນີ້ຈົບກົດຫຼັກ ຫຼັກຫຼັກນີ້ຈົບໄປນີ້ຈົບກົດຫຼັກ 7
ເກີນ ດີໂນໄກ(ຫົ່ວຍື) ຕັກຕົ້ນເມາດາກ ຖ(ທ່າ) ອະ ໂດ ນີ້ຈົບໃນອານາຄາກອນແລະລະ ອຸນ ນີ້ຈົບ ໃນ
ດູກຍົກກົດກົດ ນຳໄປນີ້ຈົບກົດກາມແມ່ນ ອ ກວັນຕົ້ນ ເພິ່ນກາຍ ເອການ ມີກົມເນື້ອ ດີໂນໄກ ເພິ່ນເຫຼື່ອນີ້ຈົບ
ໄນໃຈ່ເພິ່ນກາຍ-ອຸນ ເນື້ອ ດີໂນທີ່ເປັນດູກຫຼັກທີ່ 1 ເອການ ສາດຕໍ່ ສັນຍາການວິດທິນານີ້ນາ

ດືບ(ຫົ່ວຍື) ຕັກຕົ້ນເມາດາກ ຖ ອຸນ ປິມວ່າ ຊັ້ນ ອ ຂ ນີ້ຈົບໃນອານາຄາ ແລະລະ ອຸນ
ນີ້ຈົບໃນດູກຍົກກົດກົດ ແລະກາມ ອ ກວັນຕົ້ນ ເພິ່ນກາຍ ເອການ ເນື້ອ ດີໂນໄກ ເພິ່ນເຫຼື່ອນີ້ຈົບ
ໄນໃຈ່ເພິ່ນ ອຸນ ນີ້ເພັກທີ່ເປັນດູກຫຼັກທີ່ 1 ສັນຍາການວິດທິນານີ້ນາ

ຈາກຫຼັກນີ້ຈົບໄດ້ກົດນີ້ຈົບ ຈາກຮັບເຫຼື່ອຫຼັກຫຼາດພະເພຸດຫຼັກຫຼາດຫຼັກ ຕື່ມ
ເປ, ພ, ຜ, ໜ, ໜເປ, ຜານ ຕັກໄກກົດທີ່ ເກີນ ກາຣນຸກ (ຍັງ.....ໃຫ້ຫົ່ວຍື) ອ ໃຊ ນີ້ຈົບ ແລະ ອຸນ
ນີ້ຈົບ ແຈກວັດທີ່ 1 ເພິ່ນກາຍ ເອການ ເນື້ອ ກາເວຸນໄກ ຈາກຫຼັກນີ້ຈົບໄດ້ກົດນີ້ຈົບ ແມ່ເຫຼື່ອນີ້ຈົບ
ຜົນການກົດກົດເກົ່າກົດນີ້ຈົບ.

ពាណិជ្ជកម្ម

ប៉ីចិត្តវានីដែលប្រកបដឹងទាត់ និងវាគាមទិន្នន័យ មួយ នូវវិធី ដោយបានរាយការពិនាកេណាបានរួម ភាគុទ្ទិ ដែលប៉ីចិត្តវានីដែលអាចការ ឈរគា និង ទាត់ទុក្រាណី និងវាគាមទិន្នន័យ សារុណ្ឌទាត់ សងគ្រាប់ ហើយទាត់ទុក្រាណីដែល ទាំង ២ និង ៣ មិនិងទីផ្សារទុក្រាណីនៃ ក ខោន

តុ(តុំ) + ការុទ្ទិ	= តុរាយ(តុំឆេះ)
រូ(រូន) + ការុទ្ទិ	= រូរាយ(រូឆេះ)
ថុ(ថុក) + ការុទ្ទិ	= ថុរាយ(ថុកឆេះ)
រូ(រូករង) + ការុទ្ទិ	= រូរាយ(រូករងឆេះ)

ចាប់ដោយបានរាយការពិនាកេណាបានរោគរាយ និងវាគាមរួម ភាគុទ្ទិ រោគរួច និងវាគាមរួម នាវី និងរោគរាយ-រួច និងវាគាមរួម ទូទៅ(ក្រឡក្រឡ)

ការិវិជ្ជកម្ម

ប៉ីចិត្តវានីដែលប្រកបដឹងទាត់ និងវាគាមទិន្នន័យ និងការពិនាកេណាបានទុក្រាណីដែល ការុទ្ទិ ប៉ីចិត្ត ខោន

តុ(តុំ) + ការិវិ	= តុរាយ(តុំឆេះ)
រូ(រូន) + ការិវិ	= រូរាយ(រូឆេះ)
ថុ(ថុករង) + ការិវិ	= រូរាយ(រូករងឆេះ)

និង ការិវិ ប៉ីចិត្តនីដែល ទាំង ៣ មិនិង រោគរាយ និងវាគាមរួម និង ការុទ្ទិ រោគរួច និង និងវាគាមរួម និង ការុទ្ទិ និង រោគរាយ-រួច យោង ដែល និង និងវាគាមរួម និង ការុទ្ទិ និង និងរោគរាយ-រួច

កិច្ច ប៉ីចិត្ត

អិលិ ប៉ីចិត្ត

ប៉ីចិត្តវានីដែលដោយបានរាយការពិនាកេណាបានទុក្រាណី និងវាគាមទិន្នន័យ ដែល ទាំង ៣ រាង និង កិច្ច រាង រាង និង ទាត់ទុក្រាណី ដែល បានរាយការពិនាកេណាបានរោគរាយ និងវាគាមរួម និង ការុទ្ទិ និង និងរោគរាយ-រួច ឬ យោង ដែល និង និងវាគាមរួម និង ការុទ្ទិ និង និងរោគរាយ-រួច ឬ យោង ដែល និង និងវាគាមរួម និង ការុទ្ទិ និង និងរោគរាយ-រួច

ក្រ(ក្រា) + អិលិ	= ក្រអិលិ(អិលិឆេះក្រា)
ខ្លោ(ខ្លោន) + អិលិ	= ខ្លោអិលិ(អិលិឆេះខ្លោន)
វ្មោ(វ្មោក) + អិលិ	= វ្មោអិលិ(អិលិឆេះវ្មោក)
រូ(រូន) + អិលិ	= រូអិលិ(អិលិឆេះរូន)

ສັກທີ່ເຈົ້າເຈົ້າມີຫັນນີ້ ນຳໃນແຈກລົງທຶນນີ້ 3 ເພດຕີ

	<u>ເພດຕາ</u>	<u>ເພດຫຼິງ</u>	<u>ໄນ້ໃຈເພດຕາ—ຫຼິງ</u>
ກວມ	ກວມໄມ	ກວມຍາ	ກວມ
ຮາມນີ້	ຮາມນີ້ໄມ	ຮາມນີ້ຍາ	ຮາມນີ້
ວານຍ	ວານຍໄມ	ວານຍາ	ວານຍ
ໄກກົນຍ	ໄກກົນໄມ	ໄກກົນຍາ	ໄກກົນຍ

ແນ້ນຫັນ

ກົ່ນຈາກວິວກັດກຳກໍາເປັນຫັນຍ້າງນີ້ກົ່ນວິວກັດກຳ

ອັນນີ້ ມັກຊັບຊັກເປັນກົມາສາກູ້ໃໝ່ປະໄຍດ້ໄກຕາຍ ເຖິງ ອຸ່ນ ດູ້ມື້ ກຣົມ (ກາງຈານ ຂັ້ນເຈົ້າ ຊຶ່ງດຳ)

ການປັບປຸງ

ມີຂັບຄົວນີ້ອັນນີ້ ແລ້ວໄວ້ການເຄີຍ ຈັກເປັນກົມາສາກູ້ໃໝ່ປະໄຍດ້ໄກຕາຍ ມີອ່ານາກເປັນແຜ່ນຫຼາຍຫຼາກຸດນີ້

1. ກາກຸດອັນກ້າ ອັນທີ່ກຸດກາຖຸ ອັນ ກ ນາງກົນ ຂ ອາຍກົນ ເຖິງ

ກງ(ກ່າ) • ກຽມ	= ກອງກຽມ(ຂັ້ນເຈົ້າທີ່ກ່າ)
ວົງ(ກວາງ) • ກຽມ	= ວົງກຽມ(ຂັ້ນເຈົ້າທີ່ກວາງ)
ນູ້(ນິ່ງ) • ກຽມ	= ປູ້ກຽມ(ຂັ້ນເຈົ້າທີ່ນິ່ງ)

2. ກາກຸດອັນກ້າ ໃນຂອງທີ່ກຸດກາຖຸ ແລ້ວ ຂ ອາຍ ເຖິງ

ກາສ(ກວາງ) • ກຽມ	= ກາສກຽມ(ຂັ້ນເຈົ້າທີ່ກວາງ)
ກົມ(ໄປ) • ກຽມ	= ກົມກຽມ(ຂັ້ນເຈົ້າທີ່ໄປ)
ຈົງ(ຈົກ) • ກຽມ	= ຈົງກຽມ(ຂັ້ນເຈົ້າທີ່ຈົກ)

3. ກາກຸດອັນກ້າ ແມ່ນທີ່ກຸດກາຖຸເນັ້ນຍັນຂັ້ນ ເຖິງ

ອຸ່ນ(ໄປ) • ກຽມ	= ອຸ່ນກຽມ(ຂັ້ນເຈົ້າທີ່ໄປ)
ທີ່ກົມ(ເທິ່ນ) • ກຽມ	= ທີ່ກົມກຽມ(ຂັ້ນເຈົ້າທີ່ເທິ່ນ)
ທຸກ(ທິ່ນທີ່) • ກຽມ	= ທຸກກຽມ(ຂັ້ນເຈົ້າທີ່ທິ່ນທີ່)
ອຸ່ນ(ໄກ) • ກຽມ	= ອຸ່ນກຽມ(ຂັ້ນເຈົ້າທີ່ໄກ)

4. ກາກຸດເກື້ອກກົ່ນຫັນຫາຍກົດ ຂາ ໄກໄວ້ການເຄີຍ ເຖິງ

ຊາ(ຢູ່) • ກຽມ	= ຊາກຽມ(ຂັ້ນເຈົ້າທີ່ຢູ່)
ນາ(ໄກ) • ກຽມ	= ນາກຽມ(ຂັ້ນເຈົ້າທີ່ໄກ)
ງາ(ຫິ່ນ) • ກຽມ	= ຝາກຽມ(ຂັ້ນເຈົ້າທີ່ຫິ່ນ)

ນາ(សິ) • ກອງ = ປາກສາ(ຄົມເຮົາສີຫຼັກ)

ທີ່ນີ້ ຖຽບ ນັ້ນ ວິຊ່າໄວ້ກົດຕືກເຫັນວ່າມີຄົວປະຈຸບັນໃນ 3 ເລກ

ມານ ນັ້ນ

ນັ້ນຂໍ້ມູນນີ້ແມ່ນໄດ້ຄູ່ກາກ ຊ້າຫຼັກກາໄນ້ເປັນກາກໄກ ທີ່ນີ້ນີ້ຈົບປະຈຸບັນກັນຕົ້ນໃນປະກອບກຳມັງກຳ ຂອງກ່າວ
ນັ້ນຂໍ້ມູນຕົກສົ່ງ

ມານ ນັ້ນ

ນັ້ນຂໍ້ຕົກສົ່ງແລ້ວ ຄວາມເຄີຍ ດຳເປັນກົດຕູກາກ ໃນເພື່ອ ນັ້ນຂໍ້ ດຳເປັນກົນມາກແລະກາວກາກ ຜ ຢ ນັ້ນຂໍ້
ແລະ ອີ ອາຍເຫັນ ຍ ກໍານ

ສົກເລັກ ມານ ນັ້ນ

	<u>ກົດຕູກາກ</u>	<u>ກົນມາກ</u>
ກ(ກ່າ) • ມານ	ຖຸນາໃນ(ຫ້ອງ)	= ດົກພາໃນ(ຄົມເຮົາກ່າວອູງ)
ກ(ກົ່າ) • ມານ	ຖຸນາໃນ(ກົນອູງ)	= ກຸດພາໃນ(ຄົມເຮົາກົນອູງ)
ວ(ອູງ) • ມານ	ວສນາໃນ(ອາຫຼອງ)	= ວລິພາໃນ(ຄົມເຮົາວ່າຫຼອງ)
ຫ(ຫ້ໄປ) • ມານ	ຫຮນາໃນ(ຫ້ໄປອູງ)	= ທິພາໃນ(ຄົມເຮົາທ້ໄປອູງ)

ກົມາກ ກ່ອນອີ ອາຍ ແລະອີ ນັ້ນເສັນໄປ

ກ ນັ້ນ

ນັ້ນຂໍ້ຕົກນີ້ແມ່ນປະກອນກົນຕູກ ບາງທີ່ກົດຕູກໄວ້ກ່າວໃຫ້ກູ່ມີຄືອັນເພີ້ນ ຕີ່ ນັ້ນໃນກົດຕູກ
ກົດຕູກ ກ່າວກັນແກ້ ຕີ່ ນັ້ນຂໍ້ໃນມານກົດຕູກ ເນື່ອນີ້ມີນານ ສ່າງ ກ ນັ້ນຂໍ້ໃນກົດຕູກກົດຕູກ ເນື່ອນີ້ມີນີ້ກົດຕູກ ບາງທີ່
ກ ນັ້ນຂໍ້ ເນື່ອປະກອນກົນຕູກແລ້ວໃຊ້ເປັນກ່າວນີ້ ເຊັ່ນ ຫຼູໂໄອ(ກະຫຼຸງເຈົ້າ) ເປັນຕົ້ນ ແກ້ໄຂຂອຍນາກ ກ ນັ້ນຂໍ້
ເປັນໄຫ້ກາກ ທີ່ເປັນກົນມາກແລະກາວກາກ ນີ້ຢູ່ມີເພື່ອນກົດຕູກາກ ກ ນັ້ນເນື່ອຈຳກູ່ມີກົດຕູກ ກ່າວໃຫ້ກູ່ມີ
ກາຣມີລືຍພັນຄົນນີ້

1. ກາຖຸສອງຕົກກົດຕູກມາຍກູ່ມີກົດຕູກເນື້ນ ພ ແລະ ພ ຄົມກູ່ມີກົດຕູກ ເຊັ່ນ

ກູ່(ໄປ) • ກ	= ກູ່(ໄປແຂວ້າ)
ກູ່(ຍືນກົ່າ) • ກ	= ກູ່(ຍືນກົ່າແຂວ້າ)
ກູ່(ຈົກ) • ກ	= ກູ່(ຈົກແຂວ້າ)
ກູ່(ຂາ) • ກ	= ກູ່(ຂາແຂວ້າ)

2. ភាគុសងក្រាមពេលរាយខាតបៀន ន ន ន ឬ យោងហាយខាតបៀន ន នៅ

ជី(វក)• ន	= ជីវក(វកណេគា)
រួច(រិន)• ន	= រួចរិនណេគា
ទូ(មេដែ)• ន	= ទូមេដែណេគា
កូរ(កុនករឡុ)• ន	= កូរកុនករឡុណេគា
រូរ(រោន)• ន	= រូររោនណេគា

3. ភាគុគុកើតឱ្យអំពីរាយខាតបៀន ទា ឈាន ទា ឃ៊ីនលេខ ឬ ភាគុកើតឱ្យខាតបៀន តាមភាគុសងក្រាមពេលរាយខាតបៀន

ប្រាប(បិណ)• ន	= ប្រាបបិណណេគា
វ្វាប(ិណ)• ន	= វ្វាបិណណេគា
រាជ(រាជការ)• ន	= រាជការិណីម៉ោកនៅរាជការណេគា
ឯក(ឯក)• តាត(ពេក)• ន	= ឯកឯកិតិក(ពេកណេគា)
កាហ(កីឡ)• ន	= កាហិណី(កីឡណេគា)

យោង ន ម៉ោយឱយី នុន

4. ភាគុសងក្រាម ន បៀនពីរុក យោង ន កិរិយ ន ម៉ោយឱយី បៀន នុន នៅ

ធម(ឲក)• ន	= ធមឲក(ឲកនៅឲកណេគា)
រូរ(រោនីន)• ន	= រូររោនីនណេគា
ធម(ពេក)• ន	= ធមិណី(ិណីនៅពេកណេគា)
រិណ(រោក)• ន	= រិណរោកណេគា

5. ភាគុសងក្រាម ន បៀនពីរុក យោង ន កិរិយ ន បៀន នុន នៅ

ធម(ឲក)• ន	= ធមឲក(ឲកណេគា)
កូរ(កុន)• ន	= កូរកុនណេគា មោរ ឬ ខាយ
រូរ(រោនីន)• ន	= រូររោនីនណេគា រីនីន ឬ ពិនខាតបៀន នូវ

6. ភាគុសងក្រាម ន បៀនពីរុក យោង ន ហាយខាតបៀន ន ម៉ោយឱយី បៀន នូវ នៅ

ធម(ិនកី)• ន	= ធមិនកីណេគា
ធម(ឲករោះ)• ន	= ធមឲកឲករោះណេគា
ធម(ឲករោះ)• ន ិង(ឲករោះ)• ន	= ធមិនិងឲករោះណេគា

7. ភាគុសងក្រាម ន ន ន បៀនពីរុក យោងពីរុកខាតបៀន ន ម៉ោយឱយី បៀន នូវ នៅ

ធម(ឲ)• ន	= ធមឲណេគា
ធម(ឲករោះ)• ន	= ធមឲកឲករោះណេគា

ธุ(นิค) + ก	=	ธุก(นิกเ肯)
สู(ไก) + ก	=	สูก(ไกเคน)
อา(หัว) + รธ(เร็น) + ก	=	อากรด(อันเรนฟารากเคน)

๘. ภาษาสองคำ混 ช เป็นที่สุด ยังคงที่สุดของภาษา น ที่มีชัยเป็น บุค เชน

หม(หวาน) + ก	=	หมก(หวานเคน)
สู(ซอย) + ก	=	สูก(ซอยเคน)
ป(ออก) + สู(กลางไป) + ก	=	ปสูก(ออกไปเคน)(หลักไปเคน)

๙. ภาษาสองคำ混 ช เป็นที่สุด ยังคงที่สุดของภาษา ท มีชัยเป็น ชา เชน

มู(หนอง) + ก	=	มูก(หนองเคน)
วู(ซอย) + ก	=	วูก(ซอยเคน)
ว(วิเศษ) + สู(กลาง) + ก	=	วสูก(กลางเคน)

ก เป็นจัจย์เจกวิภัตตินามไม้ตุกเด่น

พู. หมาย ความ บังคับ

มีจัจย์ ๓ ตัวนี้เรียกว่า ถูนาพิ บังคับ ยังคงไว้ต่อจัจย์ ๓ ตัว มี ถูน เป็นที่สุด บานที่มีจัจย์ ๓ ตัวซึ่งมีรากฐานอยู่ในมีจัจย์อันเป็นต้น เพื่อจะให้จัจย์ ๓ ตัวนี้ในส่วนการนำไม้ไปแจกวิภัตติให้ ไม่ว่าจะเป็นวิภัตตินามหรือวิภัตติวิเชยา
มีจัจย์ ๓ ตัวนี้ นัยประการที่ทางภาษาบาลีก็เป็น ๑ และนัยประการที่ทางภาษาลังกา ไก๊กมีจัจย์
ทั้ง ๓ ตัวนี้เป็นกิริยาของอคติการเดือนกัน แทนนัยประการที่ว่า ไม่ไปบ้างคน ^๑ และนัยประการที่ว่า ไม่ได้บ้างคน ^๒ และนัยประการที่ว่า ไม่ได้บ้างคน ^๓
ให้จัจย์ทั้ง ๓ ตัวนี้เป็นกิริยานาม (Gerund) คัณฑัญชีเรียนเมืองบันช่องป่าที่จัดเป็นกิริยา
อคติการ เพื่อจะฉะการยักยอกของกิริยาเหล่านี้เป็นการยักยอกจากการที่ลงมาแล้ว หาใช่เป็นการฟื้นกิริยานา
เป็นกิริยานามใน

1. วิชชุราษฎร์, สมเด็จพระมหาสมมัติฯ กรมพระยา. ภาษาไทยก่อน. เนื่อง ဓารণายกและภิกก์

หน้า 211 -212

2. Geiger, Wilhem. Pali Literature and Language. P.226-227

3. Anomadashi Barua. Introduction to Pali. P.60

-Joshi, C.V. A Manual of Pali. P.99-102

-Board of Secondary Education, West Bengal. Pali Grammar. P.166-169

ក្នុង ន័រីយនាំ និងទូទាត់អាណាពិត ទាំងនៃសាខាដឹបាយ ទាំង ខ្លាំង ន័រីយ ពេលវេលានឹង ពីរដី ឬនឹងលើលាក់ 2 ការណី កតាយក្មែង ក ន័រីយ គឺជាគារបែងចាប់ផែនការឡាតាំងឡាតាំង

1.ភាពសងក៍ ឲ្យត្រួតពិនិត្យភាព នៅ

ក្ប(កា) • ទាំង	=	ក្បទាំង(កា)
តាំងនៃពិនិត្យភាព ឲ្យត្រួតពិនិត្យភាព នៅ		
ក្ប(កា) • ទាំង	=	ក្បទាំង(កា)
ក្ប(កា) • ទាន់	=	ក្បទាន់(កា)

2.ភាពសងក៍ ឲ្យដោនិភាពភាពរឿង ន នៅ

រុ(ថែ) • ទាំង	=	រុទាំង(ថែ)
តាំងដោនិភាពភាពរឿង ឲ្យដោនិភាពភាពរឿង នៅ		
រុ(ថែ) • ទាំង	=	រុទាំង(ថែ)

3.ជាតិរួមរាល់អាមេរិកអាមេរិក ការណី នា និង ភាពរឿងន័រីយ 3 បែន យ នៅ

ទាំង(ទាំង) • ទាំង(ឱ្យ) • យ	=	ទាំង(ឱ្យ)
វ(ទាំង) • ទាំង(ឱ្យ) • យ	=	វបាន(ឱ្យ)
និ(ទៅ) • វិ(ទៅ) • យ	=	និវិត្យ(ទៅ)
វ(ទាំង) • ត្រាស(ពិត្រាស) • យ	=	ប្រុញចិត្ត(ពិត្រាស)
អិ(ឯង) • ម្មាត់(ឯង) • យ	=	អិរិយាទាំង(ឯង)
វិ(សង) • អាមេរិក(សង) • យ	=	វិអាមេរិក(សង)

នៅ ចាត់បាយភាពរឿង នៅឯណ៌ នាម និងមេស់ និង ឯណ៌ និងមេស់ និង ការណី

1.ជាតិរួមរាល់អាមេរិក ឲ្យដោនិភាពភាពរឿង ន និង យ ន័រីយ នៅ

ទាំង(ទៅ) • រុ(ថែ) • យ	=	ទាំង(ទៅ)
និ(ទៅ) • រុ(ថែ) • យ	=	និទាំង(ទៅ)
អិ(ឯង) • រុ(ឯង) • យ	=	អិទាំង(ឯង)

2.ជាតិរួមរាល់អាមេរិក ឲ្យដោនិភាពភាពរឿង ឯ និង ឯ ន័រីយ នៅ

ឯ(ឯក) • ប្រុក(ឯក) • ឯ	=	ឯប្រុក(ឯក)
វ(ទាំង) • នាម(នោម) • ឯ	=	វប្រុក(នោម)

3.ជាតិរួមរាល់អាមេរិក ន ន ន និង ឯ ឲ្យដោនិភាពភាពរឿង ឯ ន័រីយ នៅ

វិរុទ្ធសាស្ត្រ(មេដ្ឋាន)	=	វិរុទ្ធសាស្ត្រ(មេដ្ឋាន)
ស្មោគ(ក្រុង) • ន	=	ស្មោគ(ក្រុង)
ទាន់(ក្រុង) • នូវ(ក្រុង) • ន	=	ទាន់(ក្រុង)

4. ចាប់ពីភាពខ្លួន និង យោងតិច និង មិន មាន ពេល

ប(ក្រុង) • នូវ(ក្រុង) • ន	=	បន្ទូរ(ជីវិះខ្លួន, ប្រាកែងក្រុង)
ស(ក្រុង) • នូវ(ក្រុង) • ន	=	សុណុយ(ក្រុង)
ទាន់(ក្រុង) • នូវ(ក្រុង) • ន	=	ទាន់(ក្រុង)

5. មេដ្ឋាន កិច្ច ភាព កំណែវា ដើម្បីត្រួតពិនិត្យភាពខ្លួន និង ទាន់ និង ទាន់ និង ទាន់ និង ទាន់

កិច្ច(ពីនឹង) • ទាន់	=	កិច្ចវា(ពីនឹង)
កិច្ច(ពីនឹង) • ទាន់	=	កិច្ចទាន់(ពីនឹង)

បានពីយោង កិច្ច ភាពខ្លួន ប្រសិទ្ធភាព និង ចាប់ពីភាពខ្លួន

កិច្ច > ប្រសិទ្ធភាព	=	ប្រជិទទាន់(ពីនឹង)
---------------------	---	-------------------

និងការកញ្ចប់ការណាមេដ្ឋាន ដែលមិនមានការកំណែរួម និង យោងមានការកំណែរួម ដែលមិនមានការកំណែរួម និង

ចុ(ក្រុង) • កិច្ច(មេដ្ឋាន) • ន	=	ចុកិច្ច(មេដ្ឋាន)
--------------------------------	---	------------------

យោងពាណិជ្ជកម្ម និង មិនមានការកំណែរួម

វ(វិសោធន៍) • វិវឌ្ឍ(សងកែ) • ន	=	វិវឌ្ឍ(សងកែ)
-------------------------------	---	--------------

យោងពាណិជ្ជកម្ម និង មិនមានការកំណែរួម

បិត្ត(មេដ្ឋាន) • ទិន្នន័យ(ប្រភព) • ន	=	បិត្ត(ប្រភព)
--------------------------------------	---	--------------

និង ការកំណែរួម យោង និង ទាន់ និង មិន មានការកំណែរួម

អភិ(ចិន) • ស(ក្រុង) • ទិន្នន័យ(ប្រភព)	=	អភិទិន្នន័យ(ប្រភព)
---------------------------------------	---	--------------------

និង ការកំណែរួម យោង និង ទាន់ និង មិន មានការកំណែរួម

บทสรุปประจำกิริยาภิกท์

1. กิริยาภิกท์ ໄດ້ແກ່ຄ່າກົດທີ່ທ່ານໍາທີ່ເປັນກໍາງວິຍາ ມີ 2 ຂົນກົດ
  - ກ. ກໍາກົດທີ່ແຈກວິກັດທີ່ໄດ້ເນື້ອຂອນກັບກໍານຳນັ້ນສັຫຼືທີ່ຖິ່ນເອງຂະຍາຍ ມີມັຈັຍ 7 ກົວກົດ ອຸນຫຼຸ, ກວນຫຼຸ, ກາວີ, ອົນຍີ, ກູພີ, ມານ ແລະ ກ
  - ຂ. ກໍາກົດທີ່ແຈກວິກັດທີ່ໄດ້ ມີມັຈັຍ 3 ກົວກົດ ຖູນ, ຫວາ ແລະ ຫວານ
2. ກໍາກົດທີ່ແຈກວິກັດທີ່ໄດ້ແລະທ່ານໍາທີ່ເປັນກໍາງວິຍາສ່າງໝູ້ເໜືອນກົງກິຈາຊາຍາ ມີມັຈັຍອູ່ 3 ກົວກົດ ອົນຍີ, ກູພີ ແລະ ກ ມັຈັຍ
3. ກິຮີຍາກົດປະກອນຄ້າຍ ວິກັດທີ່ ວະນະ ກາລ ຂາຖຸ ວາຈັກ ແລະມັຈັຍ
4. ມັຈັຍກົດ 10 ກົວແມ່ນ 2 ກາຄກົດ
  - ກ. ມັຈັນກາລ ແປລວ່າ ອູ່, ເນື້ອ ມັຈັຍ 2 ກົວກົດ ອຸນຫຼຸ ,ມານ
  - ຂ. ອົກກາລ ແປລວ່າ ແລ້ວ, ກຽນ.....ແລ້ວ ມັຈັຍ 6 ກົວກົດ ກວນຫຼຸ,ກາວີ,ກ,ກູນ, ຫວາ,ຫວານ
5. ມັຈັຍກິຮີຍາກົດທີ່ນອກຄວາມຈໍາເປັນ ແປລວ່າ ພິງ, ກວາ ມັຈັຍ 2 ກົວກົດ ອົນຍີ, ກູພີ
6. ຮາຫຼຸມູ່ອູ່ 2 ຈໍາພວກກົດ
  - ກ. ອົກນົມຂາຖຸ ໄດ້ແກ່ຮາຫຼຸນີ່ມີກັກກຽມ ເຊັ່ນ ຄມ(ໄປ) ສ(ນອນ)ວສ(ອູ່) ເປັນຕົ້ນ
  - ຂ. ສົກນົມຂາຖຸ ໄດ້ແກ່ຮາຫຼຸທີ່ເຮັດກັກຫາກັກກຽມ ເຊັ່ນ ກງ(ຫ່າ) ປາ(ຄົ່ນ) ລົງ(ເຂີຍນ) ເປັນຕົ້ນ
7. ວາຈັກທີ່ກາຮັດແສດງຄວາມສົມພັນຮ່ວມທ່າງໝູ້ທ່ານກົງວິຍາ ມີ 5 ວາຈັກກົດ ກັກຖຸວາຈັກ ກົມມວາຈັກ ກາວວາຈັກ ແຫຼັກທຸວາຈັກ ແຫຼັກນມວາຈັກ
8. ມັຈັຍກິຮີຍາກົດ 10 ກົວ ແມ່ນເນື້ອ 3 ຈໍາພວກໃຫ້ງກົດ
  - ກ. ກົກມັຈັຍ ມີ 3 ກົວກົດ ອຸນຫຼຸ, ກວນຫຼຸ, ກາວີ
  - ຂ. ກົງຈົນມັຈັຍ ມີ 2 ກົວກົດ ອົນຍີ, ກູພີ
  - ຄ. ກົກກົງຈົນມັຈັຍ ມີ 5 ກົວກົດ ມານ, ກ, ຖູນ, ຫວາ, ຫວານ
9. ກົກມັຈັຍ ເປັນໄກທີ່ກັກຖຸວາຈັກແລະ ແຫຼັກທຸກຖຸ

ກົງຈົນມັຈັຍ ເປັນໄກ 3 ວາຈັກກົດ ກົມມວາຈັກ ກາວວາຈັກ ແລະ ແຫຼັກນມວາຈັກ
10. ສົກນົມຂາຖຸ ທີ່ອຮາຫຼຸມູ່ກຽມ ໃຫ້ໄກທຸກວາຈັກ ແກ່ອກົມນົມຂາຖຸ ໄດ້ແກ່ຮາຫຼຸນີ່ມີກັກກຽມ ໃຫ້ໄກແກ່ກັກຖຸວາຈັກ ກາວວາຈັກ ແລະ ແຫຼັກທຸວາຈັກ

ค่าธรรมประจักษ์กิริยาภิทก์

1. กิริยาภิทก์ ศีลอะไร์ แม่งเป็นก็อย่าง อะไรมันง
2. นามกิทก์ กัม กิริยาภิทก์ เมื่อกันหรือทั่งกันอย่างไร จอมขินายพร้อมหังยกตัวอย่างประกอบ
3. กิริยาภิทก์กับกิริยาอาชญาท เมื่อกันหรือทั่งกันอย่างไร จอมขินายพอให้ความพร้อมหังตัวอย่าง
4. มัจฉัยในกิริยาภิทก์ก็ตัว แม่งเป็นก็หมวด อะไรมันง แต่ละหมวดแสดงว่าจกและกล่องอย่างไร จกถ้ามาอย่างละเอียด
5. อนุท นาน มัจฉัย เนื้อประกอบกับชาติสำคัญเรื่องเป็นกิริยาแล้ว แขกไว้ติดตามความเพียร เช่นเดิม และไม่ใช่ เพียร-เหยิง ใช้การันต์อะไร จยอกตัวอย่างประกอบ
6. ศพท์กิริยาภิทก์ที่ประกอบด้วย อนุท นาน มัจฉัย ถ้าห้องการให้เป็นก้มมัวจก ให้ห่ออย่างไร จอมขินายพร้อมหังยกตัวอย่าง
7. ในที่เข็นไร ก มัจฉัยใช้นอกก็ตุ่วจก ในที่เข็นไร ใช้นอกก้มมัวจก
8. กู ชาติในความพ่อ ประกอบเป็นก็ตุ่วจกถ้าอยมัจฉัยก็ไม่ได้รู้เป็นอย่างไร อนุท, ทวนทุ, ทาว, ก
9. ศพท์ก็อไปฟื้นไว้จะก่อนถ้ากุและบัวจยอะไร
ก ใจนุท สุกวา ภูตคาว วนนี้ย กรณ์ย เวทกุพ ภูตคุพ วนาน ศก ปิก
บุญ พุทธ อุฐ สมก นิรุสัย นิรุคุณ ปุตุคุณ ปุริจ
10. มัจฉัยในนามกิทก์และกิริยาภิทก์ตัวไก่นัง ที่ใช้เป็นกิริยาสำคัญในประโยชน์ จอมขินายและยกตัวอย่างประกอบ